

FOAIE DE PARCURS

pentru implementarea în Republica Moldova a
Directivei europene privind performanța energetică a clădirilor

MINISTERUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR

agentia pentru eficiență energetică

APROB

Viceministrul
dezvoltării regionale și construcțiilor

Anatolie ZOLOTCOV

"04" martie 2013

APROB

Directorul
Agenției pentru Eficiență Energetică

Mihail STRATAN

"04" martie 2013

FOAIE DE PARCURS
pentru implementarea în Republica Moldova a
Directivei europene privind performanța energetică a clădirilor

Inzhi Sovel
Șef DRTE
04.03.2013

CHIȘINĂU – 2013

Introducere

În Republica Moldova în sectorul construcțiilor sunt angajați circa 30%¹ din numărul total de angajați în industrie. Sectorul construcțiilor formează circa 4,5%² din Produsul Intern Brut, cu 4365³ întreprinderi licențiate, majoritatea din care sunt întreprinderi mici și mijlocii. Peste 100 mii⁴ de persoane depind, direct sau indirect, de sectorul construcțiilor.

În fiecare zi se construiesc sau se renovează sute de obiective unde oamenii muncesc, locuiesc, petrec timpul lor de odihnă sau se distrează. Astăzi, participanții din sectorul construcțiilor sunt pe deplin conștienți de responsabilitatea enormă care le aparține, fiind un sector al economiei naționale cu cel mai mare consum de energie – circa 45% din consumul final de energie, și cel mai mare contribuitor la emisiile de gaze cu efect de seră (peste 35% din totalul emisiilor de CO₂). În același timp, sectorul construcțiilor are cel mai mare potențial de reducere a consumului de energie și, estimativ, poate contribui la realizarea unei economii de energie cuprinse între 10 și 12% din ținta națională de 20% către anul 2020.

O mare parte din clădirile existente au vechimea cuprinsă între 20-60 ani, caracteristicile termice ale cărora sunt scăzute. Aproximativ 56% din clădiri au fost construite înainte de anul 1975, și doar 2% - după anul 2006, când a fost aprobat normativul în construcții privind protecția termică a clădirilor.

Problema eficienței energetice a clădirilor este actuală și din cauza creșterii prețurilor la energie: la energia termică cu 80% în ultimii 5 ani (540 lei în 2007 – 987 lei în 2012), la gazele naturale – cu 105% în ultimii 5 ani (3022 lei în 2007 – 6221 lei în 2012). Această se reflectă negativ asupra calității vieții populației Republicii Moldova, deoarece, spre exemplu, în sectorul rezidențial ponderea cheltuielilor pentru încălzirea locuințelor atinge, în sezonul de încălzire, 20% – 50% din veniturile lunare per gospodărie.

Prezenta Foaie de parcurs a fost elaborată în comun de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Agenția pentru Eficiență Energetică, având drept scop stabilirea unui complex de acțiuni necesare pentru implementarea integrală a Directivei 2010/31/UE din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor (în continuare – DPEC).

Foia de parcurs cuprinde acțiunile necesare pentru transpunerea integrală a DPEC în Republica Moldova, precum și informațiile privind progresul realizării acestor acțiuni. Acțiunile nu se limitează doar la elaborarea cadrului normativ, dar vizează și multe alte aspecte necesare pentru transpunerea efectivă a DPEC, cum ar fi: instruirea specialiștilor; dezvoltarea sistemelor informaționale; susținerea financiară a măsurilor de îmbunătățire a performanței energetice; campanii de informare etc.

Republica Moldova a stabilit, printr-un număr de documente de politici, obiective naționale concrete în domeniul eficienței energetice, inclusiv și pentru sectorul construcțiilor. Aceste documente sunt:

- 1) Programul național pentru eficiență energetică 2011-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 833 din 10.11.2011;
- 2) Planul Național de Acțiuni în domeniul Eficienței Energetice 2013-2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 113 din 07.02.2013;

¹ Conform datelor Biroului Național de Statistică în 2011 în industrie și sectorul construcțiilor au activat în total 220 mii de persoane, din care 66,8 mii persoane (30%) au activat în sectorul construcțiilor.

² În mediu pentru anii 2007-2011, conform datelor Biroului Național de Statistică.

³ Conform datelor Camerei de Licențiere la data de 01.01.2013. Această cifră include întreprinderile licențiate pentru activitatea de proiectare a construcțiilor și activitatea de construcție.

⁴ Această cifră include persoanele care activează în sectorul construcțiilor și în sectoarele aferente (de ex.: materiale de construcție, tranzacții imobiliare, servicii cadastrale și alte servicii în domeniul construcțiilor, etc.).

3) Strategia Energetică a Republicii Moldova pînă în anul 2030, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 102 din 05.02.2013.

Prezenta Foaie de parcurs completează și detaliază prevederile documentelor de politici naționale în domeniul eficienței energetice sus-menționate și stabilește acțiunile concrete care trebuie să fie îndeplinite pentru atingerea obiectivelor trasate în aceste documente.

FOAIE DE PARCURS

Structura și conținutul Foii de parcurs

Pentru întocmirea Foii de parcurs a fost utilizat modelul Foii de parcurs pentru eficiență energetică elaborat de Secretariatul Comunității Energetice, care a fost ajustat și completat în ceea ce privește structura informațiilor prezentate.

Foaia de parcurs este divizată pe subcapitole astfel, încât să corespundă structurii DPEC. Foaia de parcurs conține următoarele capitole:

- I. Definiții și metodologie;
- II. Cerințe privind performanța energetică;
- III. Certificatul de performanță energetică;
- IV. Inspecția sistemelor de încălzire și de climatizare;
- V. Informare și sancțiuni.

În Foaia de parcurs textul evidențiat cu culoarea sură reprezintă obligațiile Republicii Moldova (în calitate de parte contractantă a Comunității Energetice) privind implementarea prevederilor DPEC.

În tabelele ce urmează după textul evidențiat cu culoarea sură sunt prezentate acțiunile și subacțiunile planificate pentru implementarea prevederilor specifice ale Directivei, precum și alte informații relevante despre aceste acțiuni: termenul de realizare, instituția responsabilă, sursa de finanțare preconizată, comentarii suplimentare.

În Republica Moldova principalele instituții responsabile pentru implementarea DPEC sunt Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Agenția pentru Eficiență Energetică. Având în vedere caracterul complex al sectorului construcțiilor, implementarea unor subacțiuni necesită participarea în calitate de parteneri și a altor instituții, decât MDRC și AEE, care sunt indicate la rubrica "Instituție responsabilă" din tabele.

FOAIE DE PARCURS
pentru implementarea în Republica Moldova a
Directivei europene privind performanța energetică a clădirilor

Capitolul I. Definiții și metodologie

Articolul 2: Definiții

Acțiuni necesare:

Introducerea definițiilor din Articolul 2 în legislația și/sau reglementările naționale în scopul implementării adecvate a Directivei (de ex.: clădire, performanța energetică a unei clădiri, renovare majoră, certificat de performanță energetică etc.)

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
1. Armonizarea terminologiei aplicate în legislația și reglementările naționale cu terminologia din Directivă și standardele europene	1.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a termenilor și definițiilor utilizați în Directivă	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	<p>Toate definițiile din Directivă vor fi introduse în Legea privind performanța energetică a clădirilor. Documentele normative în construcții elaborate pentru aplicarea Legii, de asemenea, vor conține terminologia utilizată în Directivă și standardele europene și internaționale aplicabile.</p> <p>La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD. Proiectul legii deja a fost supus avizării și consultării publice. În prezent, proiectul legii este înaintat Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție, după care urmează a fi prezentat Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei juridice și, ulterior, Guvernului spre aprobare.</p>
	1.2. Introducerea în documentele normative naționale a termenilor și definițiilor utilizate în Lege și standardele europene și internaționale în domeniul eficienței energetice a clădirilor	T2/2013	T3/2013	MDRC	Sida-BERD	<p>Proiectele documentelor normative pentru aplicarea Legii sus-menționate au fost elaborate în cadrul proiectului internațional "Îmbunătățirea cadrului de reglementare a eficienței energetice în sectorul construcțiilor" finanțat de Sida-BERD și vor fi ajustate la prevederile Legii și aprobate după aprobarea legii.</p> <p>În documentele normative elaborate pentru aplicarea Legii este utilizată aceeași terminologia de bază, precum și terminologia din standardele europene relevante. La momentul actual, proiectele documentelor normative respective conțin terminologia din Directivă și standardele europene, fiind armonizate cu acestea.</p>

Articolul 3: Adoptarea unei metodologii de calcul al performanței energetice a clădirilor

Acțiuni necesare:

Părțile contractante aplică, la nivel național sau regional, o metodologie de calcul al performanței energetice a clădirilor în conformitate cu cadrul comun general prevăzut în Anexa I.

ANEXA I. Cadru general comun pentru calculul performanței energetice a clădirilor

1. Performanța energetică a unei clădiri se determină pe baza energiei calculate sau reale consumată anual pentru a răspunde diferitelor necesități legate de utilizarea normală a acestora și reflectă necesarul de energie pentru încălzire și pentru răcire (energia necesară pentru a se evita supraîncălzirea) în vederea menținerii condițiilor dorite de temperatură a clădirii și a necesarului domestic de apă caldă.
2. Performanța energetică a unei clădiri este exprimată clar și include un indicator de performanță energetică și un indicator numeric al consumului de energie primară, pe baza factorilor de energie primară pentru fiecare vector energetic, care se poate baza pe mediile ponderate anuale la nivel național sau regional sau pe o valoare specifică a producției de la fața locului. Metodologia de calcul al performanței energetice a clădirilor ar trebui să țină seama de standardele europene și trebuie să fie consecventă cu legislația relevantă a Uniunii, inclusiv cu Directiva 2009/28/CE.
3. Metodologia se stabilește ținându-se seama cel puțin de următoarele elemente:
 - (a) următoarele caracteristici termice reale ale clădirii, inclusiv compartimentarea interioară a acestora:
 - (i) capacitatea termică;
 - (ii) izolația termică;
 - (iii) încălzirea pasivă;
 - (iv) elementele de răcire; și
 - (v) punțile termice;
 - (b) instalațiile de încălzire și de alimentare cu apă caldă, inclusiv caracteristicile de izolare termică ale acestora;
 - (c) instalațiile de climatizare;
 - (d) ventilarea naturală și mecanică și, eventual, etanșeitățile la aer;
 - (e) instalația de iluminat integrată (în special în sectorul nerezidențial);
 - (f) proiectarea, poziționarea și orientarea clădirii, inclusiv climatul exterior;
 - (g) sistemele solare pasive și de protecție solară;
 - (h) condițiile de climat interior, inclusiv climatul interior prevăzut prin proiect;
 - (i) aporturile interne.
4. Se ia în considerare influența pozitivă a următoarelor elemente, acolo unde este relevantă pentru prezentul calcul:
 - (a) condițiile locale de expunere la radiația solară, sistemele solare active și alte sisteme electrice și de încălzire bazate pe energie din surse regenerabile;
 - (b) electricitatea produsă prin cogenerare;
 - (c) sistemele de încălzire și de răcire centralizate sau de bloc;
 - (d) iluminatul natural.
5. În sensul prezentului calcul, clădirile ar trebui să fie clasificate corespunzător în categoriile următoare:
 - (a) clădiri unifamiliale de diferite tipuri;
 - (b) blocuri de apartamente;
 - (c) birouri;
 - (d) clădiri de învățământ;
 - (e) spitale;
 - (f) hoteluri și restaurante;
 - (g) construcții sportive;
 - (h) clădiri pentru servicii de comerț cu ridicata și cu amănuntul;
 - (i) alte tipuri de clădiri cu consum energetic.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
2. Adoptarea metodologiei de calcul al performanței energetice a clădirilor	2.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind elaborarea, aprobarea și aplicarea metodologiei de calcul al performanței energetice a clădirilor	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	2.2. Adoptarea și aprobarea în calitate de naționale a standardelor europene și internaționale pe care se bazează metodologia de calcul al performanței energetice a clădirilor	T2/2012	T4/2013	MDRC INSM	SDNC	În prezent deja sunt adoptate și aprobate în calitate de naționale peste 150 standarde europene și internaționale în domeniul eficienței energetice a clădirilor, inclusiv toate standardele menționate în documentul CEN/TR 15615 "Explicare a relației generale între diferitele standarde europene și Directiva Performanța Energetică a Clădirilor. Document umbrela".
	2.3. Elaborarea și aprobarea metodologiei de calcul al performanței energetice a clădirilor	T2/2013	T3/2013	MDRC AEE	Sida-BERD	Proiectul metodologiei de calcul al performanței energetice a clădirilor a fost elaborat în cadrul proiectului internațional "Îmbunătățirea cadrului de reglementare a eficienței energetice în sectorul construcțiilor" finanțat de Sida-BERD și va fi ajustat cu prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor și aprobat după aprobarea Legii.
	2.4. Actualizarea (elaborarea) bazei de date climatice utilizate pentru calculul performanței energetice a clădirilor	T1/2013	T4/2013	MDRC SHS	SDNC	Proiectul metodologiei de calcul al performanței energetice a clădirilor elaborat se bazează pe date climatice stabilite prin documentele normative în construcții în vigoare. Aceste date au fost elaborate mai mult de 20 ani în urmă și necesită a fi actualizate, în conformitate cu standardele europene EN ISO 15927 "Performanța higrotermică a clădirilor. Calculul și prezentarea datelor climatice" (6 părți). La momentul actual, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a obținut de la Serviciul Hidrometeorologic de Stat confirmarea privind suficiența datelor obținute din observările meteorologice, care urmează a fi analizate și prelucrate în conformitate cu standardele europene sus-menționate.
	2.5. Ajustarea metodologiei de calcul al performanței energetice a clădirilor, reieșind din datele climatice actualizate	T4/2013	T2/2014	MDRC	SDNC	În rezultatul actualizării datelor climatice, urmează a fi actualizată și metodologia de calcul al performanței energetice a clădirilor.

Capitolul II. Cerințe de performanță energetică

Articolul 4: Stabilirea cerințelor minime de performanță energetică

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante iau măsurile necesare pentru a garanta că cerințele minime de performanță energetică pentru clădiri sau unitățile clădirilor sunt stabilite în vederea atingerii unor niveluri optime din punctul de vedere al costurilor. Performanța energetică se calculează în conformitate cu metodologia prevăzută la Articolul 3. Nivelurile optime din punctul de vedere al costurilor sunt calculate în conformitate cu cadrul metodologic comparativ prevăzut la Articolul 5, de îndată ce acest cadru este stabilit.

Părțile contractante trebuie să ia măsurile necesare pentru a garanta că, pentru a atinge nivelurile optime din punctul de vedere al costurilor, se stabilesc cerințe minime de performanță energetică pentru elementele clădirilor care fac parte din anvelopa clădirilor și care au un impact semnificativ asupra performanței energetice a anvelopei clădirii atunci când sunt înlocuite sau modernizate.

La stabilirea acestor cerințe, Părțile contractante pot să facă o distincție între clădirile noi și cele deja existente, precum și între diverse categorii de clădiri.

Aceste cerințe țin seama de condițiile generale care caracterizează climatul interior, cu scopul de a evita posibile efecte negative, cum ar fi o ventilație necorespunzătoare, precum și de condițiile locale, destinația clădirii și vechimea acesteia.

Părțile contractante nu trebuie să stabilească cerințe minime de performanță energetică care nu sunt rentabile pe durata normală de funcționare.

Cerințele minime de performanță energetică sunt revizuite la intervale regulate care nu trebuie să depășească cinci ani și, dacă este necesar, sunt actualizate pentru a reflecta progresul tehnic din sectorul construcțiilor.

2. Părțile contractante pot hotărî să nu stabilească sau să nu aplice cerințele menționate la alineatul (1) pentru următoarele categorii de clădiri:

- (a) clădiri protejate oficial ca făcând parte dintr-un sit protejat sau datorită valorii lor arhitecturale sau istorice deosebite, în măsura în care respectarea anumitor cerințe minime de performanță energetică ar modifica în mod inacceptabil caracterul sau înfățișarea acestora;
- (b) clădiri utilizate ca lăcașuri de cult sau pentru alte activități cu caracter religios;
- (c) construcții provizorii utilizate pe o perioadă de doi ani sau mai puțin, platforme industriale, ateliere și clădiri din domeniul agricol care nu sunt utilizate ca locuințe și care prezintă o cerere redusă de energie și clădiri nerezidențiale din domeniul agricol utilizate de un sector pentru care există un acord sectorial național în ceea ce privește performanța energetică;
- (d) clădiri rezidențiale care sunt utilizate sau destinate a fi utilizate fie mai puțin de patru luni pe an, fie, alternativ, pentru o perioadă limitată în cursul unui an și cu un consum de energie preconizat a reprezenta mai puțin de 25 % din valoarea care ar rezulta în urma utilizării pe tot parcursul anului;
- (e) clădiri independente cu o suprafață utilă totală mai mică de 50 m².

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
3. Stabilirea cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor	3.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a prevederilor privind stabilirea și aplicarea cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	3.2. Elaborarea documentului normativ privind cerințele minime de performanță energetică a clădirilor	T2/2014	T3/2013	MDRC	Sida-BERD	Proiectul documentului normativ privind cerințele minime de performanță energetică a clădirilor a fost elaborat în cadrul proiectului internațional "Îmbunătățirea cadrului de reglementare a eficienței energetice în sectorul construcțiilor" finanțat de Sida-BERD și va fi ajustat la prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor și aprobat după aprobarea legii. Proiectul documentului normativ stabilește cerințele minime de performanță energetică pentru clădirile noi (cerințe globale) de diferite categorii, pentru clădirile existente și pentru elementele clădirilor (elementele anvelopei, sistemele tehnice, etc.). La momentul elaborării documentului normativ, cerințele s-au stabilit în rezultatul unei analize a tipologiilor de clădiri existente și care se construiesc în Republica Moldova, cu toate că această analiză nu este suficient de detaliată, comparativ cu inventarierea clădirilor, care trebuie să fie realizată înainte de stabilirea cerințelor. Totodată, cerințele propuse pentru Republica Moldova au fost comparate cu cerințele existente în unele țări Europene și pot fi aprobate la faza inițială, cu actualizarea ulterioară.
	3.3. Elaborarea Codurilor practice privind cerințele minime de performanță energetică a clădirilor	T3/2013	T4/2014	MDRC AEE	SDNC	Pentru a dezvolta, detalia și explica prevederile documentului normativ privind cerințele minime de performanță energetică a clădirilor, va fi elaborată o serie de Coduri practice în construcții. Aceste Coduri practice vor facilita implementarea și respectarea documentului normativ.
	3.4. Ajustarea cerințelor minime de performanță energetică stabilite, reieșind din nivelul optim din punct de vedere al costurilor a acestor cerințe	T2/2013	T2/2015	MDRC	Sida-BERD SDNC	Pentru cerințele stabilite în proiectul documentului normativ nu s-a efectuat analiza privind nivelurile optime, din punct de vedere al costurilor, ale acestor cerințe, deoarece la momentul elaborării documentului normativ, metodologia-cadru prevăzută în Directiva privind performanța energetică a clădirilor nu a fost elaborată și aprobată. La momentul actual, Comisia Europeană a aprobat Regulamentul delegat (UE) nr. 244/2012 din 16

	<p>ianuarie 2012 de completare a Directivei 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind performanța energetică a clădirilor prin stabilirea unui cadru metodologic comparativ de calcul al nivelurilor optime, din punctul de vedere al costurilor, ale cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor și a elementelor acestora. Conform acestui Regulament, cerințele minime de performanță energetică a clădirilor urmează a fi analizate prin prisma nivelurilor optime, din punct de vedere al costurilor. În rezultatul acestei analize, cerințele minime de performanță energetică vor fi actualizate.</p>
--	--

Articolul 5: Calculul nivelurilor optime, din punctul de vedere al costurilor, ale cerințelor minime de performanță energetică

Acțiuni necesare:

1. Până la 30 iunie 2011, Comisia stabilește un cadru metodologic comparativ de calcul al nivelurilor optime, din punctul de vedere al costurilor, ale cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor și a elementelor acestora. Părțile contractante calculează nivelurile optime, din punctul de vedere al costurilor, ale cerințelor minime de performanță energetică utilizând cadrul metodologic comparativ și parametri pertinenti, precum condițiile climatice și accesibilitatea practică a infrastructurii energetice.

2. Rezultatele vor fi comparate cu cerințele actuale stabilite de Partea contractantă, indicând cât de aproape sunt cerințele naționale de nivelul optim din punct de vedere al costurilor. Părțile contractante raportează Secretariatului toate datele de intrare și ipotezele utilizate pentru calculele menționate, precum și toate rezultatele acestora. Raportul poate fi inclus în Planurile naționale de acțiune pentru eficiență energetică menționate la articolul 14 alineatul (2) din Directiva 2006/32/CE. Părțile contractante transmit rapoartele respective Secretariatului la intervale periodice care să nu depășească cinci ani. Primul raport se transmite până la 30 iunie 2013.

3. În cazul în care rezultatul comparației efectuate în conformitate cu alineatul (2) indică faptul că cerințele minime de performanță energetică aflate în vigoare sunt în mod semnificativ mai puțin eficiente din punct de vedere al energiei decât nivelurile optime, din punctul de vedere al costurilor, ale cerințelor minime de performanță energetică, Partea contractantă în cauză justifică această diferență în scris către Secretariat în raportul menționat la alineatul (2), însoțit, în măsura în care diferența nu poate fi justificată, de un plan care prevede pașii necesari pentru a reduce în mod semnificativ diferența.

Notă: Cadru metodologic comparativ de calcul al nivelurilor optime, din punctul de vedere al costurilor, este un element nou în Directiva revizuită. Articolul 2 definește "nivel optim din punctul de vedere al costurilor" care înseamnă nivelul de performanță energetică care determină cel mai redus cost pe durata normată de funcționare rămasă (a se vedea Articolul 2 pentru definiția completă)

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
4. Stabilirea nivelului optim, din punctul de vedere al costurilor, al cerințelor minime de performanță energetică	4.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind stabilirea și aplicarea nivelului optim, din punctul de vedere al costurilor, al cerințelor de performanță energetică	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	4.2. Elaborarea și aprobarea metodologiei privind calculul nivelului optim, din punctul de vedere al costurilor, al performanței energetice a clădirilor	T2/2013	T4/2013	MDRC	SDNC	Comisia Europeană a aprobat Regulamentul delegat (UE) nr. 244/2012 din 16 ianuarie 2012 de completare a Directivei 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind performanța energetică a clădirilor prin stabilirea unui cadru metodologic comparativ de calcul al nivelurilor optime, din punctul de vedere al costurilor, ale cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor și a elementelor acestora. Această metodologie urmează a fi adoptată la condițiile Republicii Moldova și aprobată în calitate de document normativ în construcții.
	4.3. Inventarierea clădirilor și definirea clădirilor de referință pentru calculul performanței energetice	T1/2013	T4/2014	MDRC AEE	Parteneri de dezvoltare SDNC	Este necesar de efectuat inventarierea clădirilor (existente și celor care se construiesc), în rezultatul căreia vor fi obținute informații necesare pentru: determinarea potențialului de reducere a consumului

						de energie în clădiri; determinarea clădirilor de referință pentru stabilirea cerințelor minime de performanță energetică și calculul nivelului optim, din punct de vedere al costurilor, al acestor cerințe etc. Mai multe detalii privind metodologia inventarierii clădirilor pot fi obținute din Studiul privind Eficiența energetică a clădirilor în Părțile Contractante ale Comunității Energetice, elaborat de compania "ENSI" (Norvegia), la comanda Comunității Energetice.
	4.4. Identificarea măsurilor privind eficiența energetică și determinarea nivelului optim, din punctul de vedere al costurilor, al cerințelor minime de performanță energetică pentru fiecare clădire de referință	T3/2013	T4/2014	MDRC AEE	Parteneri de dezvoltare	Pentru determinarea nivelului optim, din punct de vedere al costurilor, al cerințelor de performanță energetică, este necesar de elaborat "pachete" de cerințe/măsuri care urmează a fi analizate. Aceste "pachete" vor include, de asemenea, cerințe/măsuri privind utilizarea surselor de energie regenerabilă.
	4.5. Întocmirea Raportului privind compararea cerințelor minime naționale de performanță energetică a clădirilor cu cerințele optime din punct de vedere al costurilor, pentru prezentare Secretariatului Comunității Energetice	T3/2015	T4/2015	MDRC AEE	SDNC	Este necesar de întocmit un raport privind compararea cerințelor minime naționale de performanță energetică a clădirilor cu cerințele optime din punct de vedere al costurilor, pentru prezentare Secretariatului Comunității Energetice. În cazul în care diferența va constitui mai mult de 15%, aceste cerințe urmează a fi actualizate, sau argumentată această diferență.

Articolul 6: Clădiri noi

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante iau măsurile necesare pentru a asigura că noile clădiri îndeplinesc cerințele minime de performanță energetică stabilite în conformitate cu Articolul 4.

Pentru clădirile noi, Părțile contractante se asigură că, înainte de începerea lucrărilor de construcție, se studiază și se ia în considerare fezabilitatea, din punct de vedere tehnic, economic și al mediului înconjurător, a sistemelor alternative de eficiență ridicată de tipul celor menționate în continuare, dacă acestea sunt disponibile:

- (a) sisteme descentralizate de alimentare cu energie bazate pe energie din surse regenerabile;
- (b) cogenerare;
- (c) sisteme de încălzire sau de răcire centralizate sau de bloc, în special atunci când acestea se bazează, integral sau parțial, pe energie din surse regenerabile;
- (d) pompe de căldură.

2. Părțile contractante se asigură că analiza sistemelor alternative menționate la alineatul (1) este dovedită prin documente și este pusă la dispoziție în scopul verificării.

3. Analiza respectivă a sistemelor alternative poate fi efectuată în mod individual, pentru o clădire, sau pentru grupuri de clădiri similare sau tipologii comune de clădiri din aceeași zonă. În ceea ce privește sistemele colective de încălzire și răcire, analiza poate fi efectuată pentru toate clădirile racordate la sistem din aceeași zonă.

Notă: Directiva revizuită extinde obligația luării în considerare a sistemelor alternative în cazul clădirilor noi pentru toate clădirile. Acest lucru extinde scopurile DPEC și susține țintele privind energia regenerabilă.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
5. Introducerea unui mecanism pentru a asigura că clădirile noi îndeplinesc cerințele minime de performanță energetică	5.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a prevederilor privind îndeplinirea de clădirile noi a cerințelor minime de performanță energetică	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	5.2. Modificarea documentelor normative în vigoare privind conținutul documentației de proiect și stabilirea cerințelor privind includerea în documentația de proiect, în scopul verificării de către verificatori de proiecte atestați, a estimării viitoarelor performanțe energetice ale clădirilor noi	T2/2013	T3/2013	MDRC	SDNC	Pentru clădirile noi, la etapa de proiectare a acestora, este necesar de creat un mecanism pentru a asigura că ele îndeplinesc cerințele minime de performanță energetică. Această este posibil prin estimarea la etapa de proiectare a viitoarelor performanțe energetice ale clădirilor și includerea rezultatului estimărilor în cadrul documentației de proiect, care va fi verificată/expertizată în modul stabilit. Estimările pot fi efectuate în același mod ca și calculul performanței energetice.

	5.3. Modificarea documentelor normative privind verificarea/expertizarea documentației de proiect și stabilirea cerințelor privind verificarea/expertizarea estimărilor privind viitoarele performanțe energetice ale clădirilor noi	T4/2013	T1/2014	MDRC	SDNC	Pentru atingerea efectului dorit al certificatelor de performanță energetică (furnizarea informațiilor veridice privind performanțele energetice ale clădirilor) pentru clădirile noi va fi necesar de creat mecanismul de control al estimărilor viitoarelor performanțe energetice ale acestora. La etapa de proiectare acest lucru este posibil prin introducerea în componența documentației de proiect a rezultatelor acestor estimări și supunerea estimărilor unui control independent din partea verifcătorilor de proiecte. În acest sens, este necesar de modificat reglementările existente privind verificarea/expertizarea documentației de proiect.
	5.4. Modificarea documentelor normative privind recepționarea în exploatare a clădirilor și stabilirea cerințelor privind recepționarea în exploatare doar a clădirilor pentru care este întocmit certificatul de performanță energetică	T1/2014	T2/2014	MDRC	SDNC	Pentru clădirile noi întocmirea certificatului de performanță energetică este obligatorie. La etapa recepționării clădirii în exploatare este necesar ca pentru această clădire să fie întocmit un certificat de performanță energetică și prezentat organelor împuternicite, fiind o condiție obligatorie pentru recepționarea în exploatare a clădirii.
6. Introducerea cerințelor privind utilizarea în clădirile noi a sistemelor alternative de eficiență ridicată	6.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind analiza fezabilității și utilizarea în clădirile noi a sistemelor alternative de eficiență ridicată	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	6.2. Elaborarea metodologiilor privind analiza fezabilității utilizării sistemelor alternative de eficiență ridicată în clădiri	T3/2013	T2/2014	MDRC AEE	SDNC	Legea privind performanța energetică a clădirilor stabilește cerințe privind analiza fezabilității utilizării în clădiri a sistemelor alternative de eficiență ridicată. Aceste sisteme includ: sisteme descentralizate de alimentare cu energie bazate pe energie din surse regenerabile; cogenerare; sisteme de încălzire sau de răcire centralizate sau de bloc, în special atunci când acestea se bazează, integral sau parțial, pe energie din surse regenerabile; pompe de căldură. Analiza poate fi efectuată individual pentru fiecare clădire, sau în comun pentru același tip de clădiri, sau pentru toate clădirile din aceeași zonă. Pentru efectuarea analizei este necesar de elaborat metodologiile respective.
	6.3. Efectuarea studiilor privind fezabilitatea utilizării sistemelor alternative de eficiență ridicată	T4/2013	T2/2015	MDRC AEE	Parteneri de dezvoltare	Pentru clădirile de același tip, sau pentru toate clădirile din aceeași zonă vor fi elaborate în mod centralizat studii de fezabilitate privind utilizarea sistemelor alternative de eficiență ridicată. Aceste studii vor fi puse la dispoziția părților interesate, pentru utilizare la proiectare.
	6.4. Stabilirea cerințelor privind utilizarea în clădiri a sistemelor alternative de eficiență ridicată	T2/2014	T4/2015	MDRC AEE	SDNC	În baza studiilor de fezabilitate elaborate în mod centralizat pentru clădirile de același tip, sau pentru toate clădirile din aceeași zonă vor fi stabilite în documente normative cerințe privind utilizarea

						sistemelor alternative de eficiență ridicată, pentru care rezultatele studiilor de fezabilitate sunt pozitive.
	6.5. Modificarea documentelor normative privind procedurile de elaborare a documentației de proiect și introducerea cerințelor privind efectuarea analizei fezabilității utilizării sistemelor alternative de eficiență ridicată	T1/2014	T4/2014	MDRC	SDNC	Pentru a asigura ca analiza fezabilității utilizării sistemelor alternative de eficiență ridicată să fie efectuată la etapa de proiectare, va fi necesar de modificat documentele normative privind procedurile de elaborare a documentației de proiect și de introdus cerințele privind efectuarea analizei fezabilității utilizării sistemelor alternative de eficiență ridicată
	6.6. Modificarea documentelor normative privind verificarea/expertizarea documentației de proiect și stabilirea cerințelor privind verificarea studiilor de fezabilitate a utilizării sistemelor alternative de eficiență ridicată	T2/2014	T2/2015	MDRC	SDNC	În scopul asigurării calității necesare a studiilor de fezabilitate, este necesar de modificat reglementările privind verificarea/expertizarea documentației de proiect și de stabilit cerințele privind verificarea studiilor de fezabilitate a utilizării sistemelor alternative de eficiență ridicată
	6.7. Elaborarea documentelor normative privind proiectarea în clădirile noi a sistemelor alternative de eficiență ridicată	T2/2014	T2/2015	MDRC	SDNC	Pentru a facilita utilizarea sistemelor alternative de eficiență ridicată, este necesar de elaborat documentele normative în construcții pentru proiectarea, executarea și mentenanța acestor sisteme.
	6.8. Modificarea documentelor normative privind eliberarea certificatelor de urbanism pentru proiectare și introducerea prevederilor privind indicarea în certificatele de urbanism a cerințelor de utilizare a sistemelor alternative de eficiență ridicată	T4/2014	T4/2015	MDRC	SDNC	Pentru proiectarea clădirilor de același tip, sau clădirilor din aceeași zonă, pentru care utilizarea sistemelor alternative de eficiență ridicată este fezabilă, este necesar de introdus cerințe privind utilizarea acestor sisteme în Certificatele de urbanism pentru proiectare. În aceste condiții, va fi asigurată utilizarea acestor sisteme la proiectarea clădirilor.

Articolul 7: Clădiri existente

Acțiuni necesare:

Părțile contractante iau măsurile necesare pentru a asigura că, atunci când clădirile sunt supuse unor renovări majore, performanța energetică a clădirii sau a părții clădirii care a făcut obiectul renovării este îmbunătățită pentru a satisface cerințele minime de performanță energetică stabilite în conformitate cu Articolul 4, în măsura în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic, funcțional și economic. Cerințele respective se aplică clădirii renovate sau unității renovate a clădirii în ansamblu. Se pot aplica cerințe suplimentare sau alternative elementelor renovate ale clădirilor.

De asemenea, Părțile contractante iau măsurile necesare pentru a garanta faptul că, atunci când un element al unei clădiri care face parte din anvelopa clădirii și care are un impact semnificativ asupra performanței energetice a anvelopei clădirii este modernizat sau înlocuit, performanța energetică a elementului clădirii respectiv îndeplinește cerințele minime de performanță energetică, în măsura în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic, funcțional și economic.

Părțile contractante încurajează, în ceea ce privește clădirile care fac obiectul unei renovări majore, luarea în considerare a unor sisteme alternative de eficiență ridicată, după cum se menționează la Articolul 6 alineatul (1), în măsura în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic, funcțional și economic.

Notă: Este eliminat pragul de 1000 m² pentru respectarea cerințelor minime de performanță energetică pentru clădirile existente supuse unor renovări majore. Este evident că cel mai oportun moment pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică este atunci când o clădire este supusă renovării majore și în acest caz necesitățile în investiții suplimentare nu sunt mari și datorită economiilor de energie ele sunt recuperate pe parcursul duratei normale de exploatare. Definiția "renovării majore" a fost păstrată și consolidată prin strămutarea din preambulul în Articolul 2 "Definiții".

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
7. Introducerea unui mecanism pentru a asigura că clădirile existente, supuse renovării majore, îndeplinesc cerințele minime de performanță energetică	7.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a prevederilor privind îndeplinirea de clădirile existente, supuse unor renovări majore, a cerințelor minime de performanță energetică	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	7.2. Elaborarea Codurilor practice privind soluțiile tehnice optime, din punct de vedere al costurilor, de îmbunătățire a performanței energetice a clădirilor existente	T2/2013	T4/2014	MDRC AEE	SDNC	Pentru a facilita aplicarea soluțiilor tehnice eficiente din punct de vedere energetic și rentabile în cadrul renovărilor majore ale clădirilor existente, este necesar de elaborat o serie de coduri practice în construcții, cu exemple de soluții tehnice eficiente și rentabile. Aceste coduri practice vor fi elaborate în baza analizei pentru stabilirea nivelului optim, din punct de vedere al costurilor, al cerințelor de performanță energetică.
	7.3. Elaborarea Codurilor practice privind utilizarea în clădirile existente a sistemelor alternative de eficiență ridicată	T1/2014	T4/2015	MDRC AEE	SDNC	Pentru a facilita utilizarea sistemelor alternative de eficiență ridicată în clădirile existente, este necesar de elaborat o serie de coduri practice în construcții, cu exemple de soluții tehnice eficiente și rentabile privind utilizarea acestor sisteme. Aceste coduri practice vor fi elaborate în baza analizei pentru stabilirea nivelului optim, din punct de vedere al costurilor, al cerințelor de performanță energetică.

Articolul 8: Sisteme tehnice ale clădirilor

Acțiuni necesare:

1. În scopul optimizării utilizării energiei de către sistemele tehnice ale clădirilor, Părțile contractante stabilesc cerințe referitoare la sisteme în ceea ce privește performanța energetică globală, instalarea corectă și dimensionarea, reglarea și controlul corespunzătoare ale sistemelor tehnice ale clădirilor care sunt instalate în clădirile existente. Părțile contractante aplică aceste cerințe referitoare la sisteme și în cazul clădirilor noi.

Cerințele referitoare la sisteme se stabilesc pentru sistemele tehnice noi ale clădirilor pentru înlocuirea și îmbunătățirea acestor sisteme și se aplică în măsura în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic, funcțional și economic.

Aceste cerințe referitoare la sisteme vizează cel puțin următoarele:

- (a) sistemele de încălzire;
- (b) sistemele de apă caldă;
- (c) sistemele de climatizare;
- (d) sistemele de ventilare de mari dimensiuni;

sau o combinație a unor astfel de sisteme.

2. Părțile contractante încurajează introducerea unor sisteme inteligente de control ori de câte ori se construiește o clădire sau se realizează renovări majore ale unei clădiri. De asemenea, Părțile contractante pot încuraja, atunci când este cazul, instalarea unor sisteme de control active, cum ar fi sistemele de automatizare, control și monitorizare care vizează economia de energie.

Notă: Directiva revizuită introduce aplicarea cerințelor minime pentru performanță energetică a sistemelor tehnice din clădiri ori de câte ori acestea sunt instalate, înlocuite sau îmbunătățite. "Sistem tehnic al clădirii" înseamnă echipamentele tehnice ale unei clădiri sau ale unei unități de clădire pentru încălzire, răcire, ventilare, apă caldă, iluminat sau pentru o combinație a acestora.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
8. Introducerea cerințelor de performanță energetică pentru sistemele tehnice ale clădirilor	8.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind performanța energetică a sistemelor tehnice ale clădirilor	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	8.2. Introducerea în documentul normativ privind cerințele minime de performanță energetică a clădirilor a cerințelor pentru sistemele tehnice ale clădirilor	T2/2013	T3/2013	MDRC	Sida-BERD SDNC	Proiectul documentului normativ privind cerințele minime de performanță energetică a clădirilor a fost elaborat în cadrul proiectului internațional "Îmbunătățirea cadrului de reglementare a eficienței energetice în sectorul construcțiilor" finanțat de Sida-BERD și va fi ajustat la prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor și aprobat după

						<p>aprobarea legii.</p> <p>În acest proiect de document normativ sunt incluse cerințe privind performanța energetică a sistemelor tehnice ale clădirilor.</p>
8.3. Adoptarea în calitate de naționale a standardelor europene pentru proiectarea, executarea și mentenanța sistemelor tehnice ale clădirilor	T1/2013	T2/2013	MDRC INSM	SDNC		<p>În prezent deja sunt adoptate și aprobate în calitate de naționale peste 150 standarde europene și internaționale în domeniul eficienței energetice a clădirilor, inclusiv toate standardele menționate în documentul CEN/TR 15615 "Explicare a relației generale între diferitele standarde europene și Directiva Performanța Energetică a Clădirilor. Document umbrela". Această listă a standardelor include și standardele pentru proiectarea sistemelor tehnice ale clădirilor (de încălzire, de alimentare cu apă caldă, ventilare, etc.), inclusiv și automatizarea acestor sisteme.</p>
8.4. Elaborarea documentelor normative în construcții pentru proiectarea, executarea și mentenanța sistemelor tehnice ale clădirilor	T3/2013	T4/2014	MDRC AEE	SDNC		<p>Pentru a asigura eficiența energetică înaltă a sistemelor tehnice ale clădirilor, este necesar de elaborat documente normative în construcții pentru proiectarea, executarea și mentenanța sistemelor tehnice. Aceste documente normative vor fi bazate, pe cât posibil, pe standardele europene și internaționale existente.</p>
8.5. Elaborarea Codurilor practice privind îmbunătățirea performanței energetice a sistemelor tehnice ale clădirilor existente	T4/2013	T4/2014	MDRC AEE	SDNC		<p>Pentru a facilita îmbunătățirea performanței energetice a sistemelor tehnice ale clădirilor existente, în special ale clădirilor construite conform proiectelor-tip, este necesar de elaborat o serie de coduri practice cu soluțiile tehnice eficiente din punct de vedere energetic și al costurilor, de modernizare a acestor sisteme tehnice.</p>
8.6. Elaborarea Codurilor practice privind proiectarea și instalarea sistemelor de contorizare/sub-contorizare a consumului de energie	T1/2014	T4/2014	MDRC AEE	SDNC		<p>Pentru a facilita utilizarea sistemelor inteligente de contorizare și sub-contorizare a consumului de energie, este necesar de elaborat o serie de coduri practice, prin care se vor stabili metode raționale de contorizare/sub-contorizare a consumului.</p>

Articolul 9: Clădiri ale căror consum de energie este aproape egal cu zero

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante se asigură că:

- (a) după 30 iunie 2021, toate clădirile noi trebuie să fie clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero; și
- (b) după 30 iunie 2019, clădirile noi ocupate și deținute de autoritățile publice sunt clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero.

Părțile contractante elaborează planuri naționale pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero. Aceste planuri naționale pot include obiective diferențiate în funcție de categoriile clădirilor.

2. De asemenea, urmând exemplul sectorului public, Părțile contractante trebuie să elaboreze politici și să ia măsuri de tipul stabilirii unor obiective în scopul de a stimula transformarea clădirilor renovate în clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero și să informeze Secretariatul cu privire la acestea prin intermediul planurilor lor naționale menționate la alineatul (1).

3. Planurile naționale cuprind, printre altele, următoarele elemente:

- (a) aplicarea practică detaliată de către Partea contractantă a definiției clădirilor al căror consum de energie este aproape egal cu zero, care să reflecte condițiile naționale, regionale sau locale ale acestuia și care să cuprindă un indicator numeric al consumului de energie primară, exprimat în kWh/m² pe an. Factorii de energie primară utilizați pentru stabilirea consumului de energie primară se pot baza pe valorile medii anuale naționale sau regionale și pot ține seama de standardele europene relevante;
- (b) obiective intermediare privind îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor noi, până în 2015, în vederea pregătirii punerii în aplicare a alineatului (1);
- (c) informații privind politicile și măsurile financiare sau de altă natură adoptate în contextul alineatelor (1) și (2) pentru promovarea clădirilor al căror consum de energie este aproape egal cu zero, inclusiv detalii privind cerințele și măsurile naționale referitoare la utilizarea energiei din surse regenerabile în clădirile noi și în clădirile existente care fac obiectul unor renovări majore, în contextul Articolului 13 alineatul (4) din Directiva 2009/28/CE și al Articolelor 6 și 7 din prezenta directivă.

Notă: Acesta este un articol nou introdus în Directiva revizuită. "Clădire al cărei consum de energie este aproape egal cu zero" înseamnă o clădire cu o performanță energetică foarte ridicată, stabilită în conformitate cu Anexa I. Necesarul de energie aproape egal cu zero sau foarte scăzut ar trebui să fie acoperit, într-o foarte mare măsură, cu energie din surse regenerabile.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
9. Promovarea creșterii numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero	9.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a prevederilor privind promovarea creșterii numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	9.2. Elaborarea studiului privind fezabilitatea tehnică și economică a utilizării surselor de energie regenerabilă pentru promovarea clădirilor cu consum de energie aproape egal cu zero	T4/2013	T3/2014	MDRC AEE	Parteneri de dezvoltare	Suplimentar la studiile privind utilizarea sistemelor alternative de eficiență ridicată în clădiri, care vor fi bazate pe clădiri de performanță medie, este necesar de efectuat un studiu privind utilizarea surselor de energie regenerabilă în clădiri al căror consum de

						energie este aproape egal cu zero. Pentru clădirile de performanță medie, sursele de energie regenerabilă pot asigura cca.3-10% din necesarul de energie. Pentru clădirile cu consum de energie aproape egal cu zero, sursele de energie regenerabilă asigură aproape în totalitate necesarul de energie.
9.3. Elaborarea Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero	T4/2014	T1/2015	MDRC AEE	Parteneri de dezvoltare		Pentru promovarea creșterii numărului de clădiri al căror consum este aproape egal cu zero este necesar de elaborat Planul național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero. Acest plan național se va baza de rezultatele studiilor privind utilizarea surselor de energie regenerabilă în clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero.
9.4. Adoptarea standardelor europene și internaționale pentru proiectarea sistemelor tehnice ale clădirilor cu utilizarea surselor de energie regenerabilă (sisteme solare, geotermale, fotovoltaice, etc.)	T3/2013	T4/2014	MDRC INSM	SDNC		În prezent deja sunt adoptate și aprobate în calitate de naționale peste 150 standarde europene și internaționale în domeniul eficienței energetice a clădirilor, inclusiv toate standardele menționate în documentul CEN/TR 15615 "Explicare a relației generale între diferitele standarde europene și Directiva Performanța Energetică a Clădirilor. Document umbrela". Această listă a standardelor include și standardele pentru proiectarea sistemelor tehnice ale clădirilor cu utilizarea surselor de energie regenerabilă (sisteme solare, geotermale, fotovoltaice, etc.).
9.5. Elaborarea Codurilor practice în construcții pentru proiectarea "Caselor pasive"	T2/2014	T4/2015	MDRC AEE	SDNC		Deoarece "casele pasive" fac parte din categoria clădirilor al căror consum de energie este aproape egal cu zero, este necesar de elaborat coduri practice privind proiectarea, construirea și recepționarea "caselor pasive", prin adaptarea standardului "passive house" la condițiile Republicii Moldova.
9.6. Elaborarea Codurilor practice în construcții pentru proiectarea clădirilor cu consumul de energie aproape egal cu zero	T2/2014	T4/2015	MDRC	SDNC		Pentru a facilita creșterea numărului de clădiri al căror consum este aproape egal cu zero, este necesar de elaborat o serie de coduri practice pentru proiectarea, construirea și recepționarea acestora, cu soluții tehnice optime din punct de vedere energetic și al costurilor.

Articolul 10: Stimulente financiare și bariere de piață

Acțiuni necesare:

1. Având în vedere importanța furnizării unei finanțări adecvate și a altor instrumente în scopul catalizării performanței energetice a clădirilor și în scopul tranziției către clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero, Părțile contractante iau măsurile necesare pentru a determina cele mai relevante instrumente în acest sens, în funcție de circumstanțele naționale.
2. Până la 30 iunie 2013, Părțile contractante întocmesc o listă a măsurilor și a instrumentelor existente și potențiale aplicate pentru promovarea îmbunătățirii performanței energetice a clădirilor. Această listă se actualizează o dată la trei ani. Părțile contractante transmit aceste liste Secretariatului, eventual prin includerea lor în planurile de acțiune privind eficiența energetică prevăzute la Articolul 14 alineatul (2) din Directiva 2006/32/CE.
3. Părțile contractante țin seama de nivelurile optime din punctul de vedere al costurilor ale performanței energetice atunci când oferă stimulente pentru construcția sau renovările majore ale clădirilor.
4. Dispozițiile prezentei directive nu împiedică Părțile contractante să ofere stimulente pentru clădirile noi, lucrările de renovare sau elementele clădirilor care depășesc nivelurile optime din punctul de vedere al costurilor.

Notă: După caz, Secretariatul asistă, la cerere, Părțile contractante în elaborarea unor programe naționale sau regionale de sprijin financiar în scopul creșterii eficienței energetice a clădirilor, în special a celor existente, prin încurajarea schimbului de bune practici între autoritățile sau organismele naționale sau regionale responsabile.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
10. Stabilirea stimulentele financiare și fiscale pentru promovarea îmbunătățirii performanței energetice a clădirilor	10.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a prevederilor privind stabilirea și aplicarea stimulentele financiare și fiscale pentru promovarea îmbunătățirii performanței energetice a clădirilor	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	10.2. Elaborarea studiului privind cele mai bune practici europene de aplicare a stimulentele financiare și fiscale și posibilitatea aplicării lor în Republica Moldova	T4/2013	T3/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Pe plan european există suficientă experiență de stimulare a creșterii eficienței energetice a clădirilor, prin aplicarea diferitor mecanisme financiare, fiscale și de altă natură. Este necesar de generalizat această experiență și de selectat mecanismele și instrumentele aplicabile în Republica Moldova, ținând cont de condițiile economice și legislația națională.
	10.3. Elaborarea mecanismelor și instrumentelor financiare și fiscale de promovare a îmbunătățirii performanței energetice a clădirilor	T2/2013	T1/2015	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	În rezultatul studiului menționat la punctul precedent, este necesar de operat modificări în legislația în vigoare (Codul Fiscal, alte acte legislative) și de stabilit stimulentele selectate.
	10.4. Întocmirea listei măsurilor și a instrumentelor financiare și fiscale existente și potențiale aplicate pentru promovarea îmbunătățirii performanței energetice a clădirilor pentru		T1/2015	T4/2015	AEE MDRC	—

comunicarea acestuia Secretariatului Comunității Energetice						
10.5. Elaborarea programului național privind îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice existente	T2/2014	T2/2015	AEE FEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Pentru implementarea în practică a politicii privind performanța energetică a clădirilor este necesar de elaborat programul național privind îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice existente. La momentul actual, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a elaborat propunerea de politică publică "Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor instituțiilor de învățământ primar și secundar", pe baza căreia urmează a fi elaborat un program național. Programul trebuie să prevadă cadrul instituțional, mecanismele financiare și organizatorice, sursele de finanțare etc., privind îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice existente.	
10.6. Elaborarea programului național privind îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor de locuit existente	T1/2015	T4/2015	AEE FEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Pentru implementarea în practică a politicii privind performanța energetică a clădirilor este necesar de elaborat programul național privind îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor de locuit existente. Programul trebuie să prevadă cadrul instituțional, mecanismele financiare și organizatorice, sursele de finanțare etc., privind îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor de locuit existente. În prezent, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a elaborat proiectul documentului "Regulament privind măsurile speciale pentru reabilitarea termică a caselor de locuit cu multe etaje", care urmează a fi utilizat drept bază pentru elaborarea Programului.	

Capitolul III. Certificatele de performanță energetică

Articolul 11: Certificatele de performanță energetică

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante stabilesc măsurile necesare pentru instituirea unui sistem de certificare a performanței energetice a clădirilor. Certificatul de performanță energetică include performanța energetică a unei clădiri și valori de referință, cum ar fi cerințele minime de performanță energetică, pentru a da posibilitatea proprietarilor sau locatarilor clădirii sau ai unității clădirii să compare și să evalueze performanța energetică a clădirii.

Certificatul de performanță energetică poate include informații suplimentare, precum consumul anual de energie pentru clădirile nerezidențiale și procentul de energie din surse regenerabile în consumul total de energie.

2. Certificatul de performanță energetică cuprinde recomandări pentru îmbunătățirea nivelului optim din punctul de vedere al costurilor sau a rentabilității performanței energetice a unei clădiri sau a unei unități de clădire, cu excepția cazului în care nu există un potențial rezonabil pentru o astfel de îmbunătățire comparativ cu cerințele de performanță energetică în vigoare.

Recomandările cuprinse în certificatul de performanță energetică vizează:

- (a) măsurile luate în legătură cu o renovare majoră a anvelopei clădirii sau a sistemului tehnic ori a sistemelor tehnice ale clădirii; și
- (b) măsurile pentru elementele distincte ale unei clădiri, independente de renovarea majoră a anvelopei clădirii sau a sistemului tehnic ori a sistemelor tehnice ale clădirii.

3. Recomandările cuprinse în certificatul de performanță energetică sunt fezabile, din punct de vedere tehnic, pentru clădirea respectivă și pot furniza o estimare în ceea ce privește durata perioadelor de amortizare sau raportul costuri-beneficii pe durata normată de funcționare.

4. Certificatul de performanță energetică precizează de unde poate obține proprietarul sau locatarul informații mai detaliate inclusiv în ceea ce privește rentabilitatea recomandărilor formulate în certificatul de performanță energetică. Evaluarea rentabilității se bazează pe o serie de ipoteze standard, precum estimarea cantității de energie economisite, a prețurilor energiei vizate și estimarea preliminară a costurilor. În plus, acesta conține informații privind pașii care trebuie urmați pentru a pune în practică aceste recomandări. Alte informații cu privire la subiecte conexe, precum auditurile în domeniul energiei sau stimulentele financiare sau de altă natură și posibilitățile de finanțare, pot fi de asemenea furnizate proprietarului sau locatarului.

5. Sub rezerva normelor naționale, Părțile contractante încurajează autoritățile publice să țină seama de rolul de lider pe care ar trebui să îl joace în domeniul performanței energetice a clădirilor, între altele prin punerea în aplicare a recomandărilor incluse în certificatele de performanță energetică eliberate pentru clădirile pe care le dețin, în perioada de valabilitate a certificatului.

6. Pentru unitățile de clădire, certificarea poate să se bazeze pe:

- (a) o certificare comună a întregii clădiri; sau
- (b) pe evaluarea unei alte unități de clădire reprezentative cu aceleași caracteristici relevante din punctul de vedere al energiei din aceeași clădire.

7. Pentru clădirile unifamiliale, certificarea se poate baza pe evaluarea unei alte clădiri reprezentative, similare din punctul de vedere al proiectării, dimensiunii și performanței energetice reale, cu condiția ca această similitudine să poată fi garantată de expertul care eliberează certificatul de performanță energetică.

8. Certificatul de performanță energetică este valabil cel mult 10 ani.

Notă: Cerințele privind certificatele sunt clarificate și consolidate în Directiva revizuită și sunt stabilite în Articolele 11, 12 și 13. În prezentul Articol rolul recomandărilor din certificat este consolidat și clarificat, prin stabilirea că recomandările reprezintă parte indispensabilă a certificatului și prin includerea prevederilor privind informațiile pe care trebuie să cuprindă aceste recomandări.

Până în 2011, în consultare cu sectoarele relevante, Comisia adoptă un sistem de certificare comun voluntar al Uniunii Europene pentru performanța energetică a clădirilor nerezidențiale. Părțile contractante sunt încurajate să recunoască sau să utilizeze acest sistem sau o parte a acestuia, adaptându-l la caracteristicile naționale.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
11. Introducerea sistemului de certificare obligatorie a performanței energetice a clădirilor	11.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind certificarea obligatorie a performanței energetice a clădirilor și unităților de clădiri	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	11.2. Elaborarea documentului normativ privind certificarea performanței energetice a clădirilor	T2/2013	T3/2013	MDRC	Sida-BERD	Proiectul documentului normativ privind certificarea performanței energetice a clădirilor a fost elaborat în cadrul proiectului internațional "Îmbunătățirea cadrului de reglementare a eficienței energetice în sectorul construcțiilor" finanțat de Sida-BERD și va fi ajustat la prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor și aprobat după aprobarea legii.
	11.3. Elaborarea Codului practic privind certificarea performanței energetice a clădirilor	T4/2013	T1/2014	MDRC AEE	SDNC	Pentru a facilita aplicarea și respectarea documentului normativ privind certificarea performanței energetice a clădirilor, este necesar de elaborat un cod practic, care va furniza detalii și soluții suplimentare privind certificarea performanței energetice a diferitor tipuri de clădiri.
	11.4. Elaborarea Codului practic privind certificarea performanței energetice a unităților de clădiri	T4/2013	T1/2014	MDRC AEE	SDNC	Pentru a facilita aplicarea și respectarea documentului normativ privind certificarea performanței energetice a clădirilor în cazul unităților de clădiri, este necesar de elaborat un cod practic, care va furniza detalii și soluții suplimentare privind certificarea performanței energetice a diferitor tipuri de unități de clădiri.
	11.5. Elaborarea sistemului electronic pentru calculul performanței energetice a clădirilor	T2/2013	T2/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	În scopul simplificării efectuării calculelor, este necesar de elaborat un sistem electronic pentru calculul performanței energetice a clădirilor cu acces prin internet. La momentul actual este elaborat instrumentul de calcul al performanței energetice a clădirilor bazat pe EXCEL, însă funcționalitățile acestui soft sunt limitate și nu permit integrarea acestuia în rețeaua internet.
	11.6. Elaborarea sistemului electronic pentru întocmirea certificatelor de performanță energetică a clădirilor	T2/2013	T2/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	În scopul simplificării procesului, asigurării uniformității în aplicarea actelor legislative și normative, precum și pentru a asigura calitatea și autenticitatea certificatelor de performanță energetică a clădirilor, este necesar de elaborat un sistem electronic pentru întocmirea certificatelor de performanță energetică a clădirilor.

	11.7. Crearea registrului electronic al certificatelor de performanță energetică a clădirilor	T2/2013	T4/2013	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Evidența strictă a certificatelor de performanță energetică a clădirilor, care va permite monitorizarea situației în domeniu, constituie fundamentul politicii de eficiență energetică a clădirilor. Pe baza datelor din certificatele de performanță energetică a clădirilor vor fi elaborate și fundamentate politicile în domeniu. Înregistrarea certificatelor de performanță energetică a clădirilor constituie, de asemenea, un mecanism eficient de asigurare a calității și autenticității acestora.
	11.8. Crearea registrului electronic al întreprinderilor care efectuează certificarea performanței energetice a clădirilor	T2/2013	T4/2013	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Crearea registrului întreprinderilor care efectuează certificarea performanței energetice a clădirilor va facilita dezvoltarea pieței serviciilor respective, prin asigurarea gradului necesar de transparență și accesibilitate a informațiilor despre serviciile prestate în acest domeniu.
	11.9. Certificarea performanței energetice a blocurilor de locuit de serie-tip pentru întocmirea certificatelor de performanță energetică a apartamentelor	T1/2014	T4/2014	AEE MDRC	FEE	Pentru a facilita implementarea sistemului de certificare a performanței energetice a apartamentelor, este necesar de efectuat certificarea performanței energetice a clădirilor de locuit de serie-tip, pe baza acestor rezultate fiind posibilă certificarea apartamentelor.
12. Introducerea sistemelor voluntare de certificare a performanței energetice a clădirilor	12.1. Adaptarea sistemelor voluntare de certificare a performanței energetice a clădirilor: "Passive House", "LEED", "BREEAM" etc.	T1/2015	T4/2015	MDRC AEE	SDNC	Promovarea performanței energetice a clădirilor poate avea loc și prin certificarea voluntară a performanței energetice a clădirilor, în special a celor cu un grad sporit de performanță. Implementarea acestor sisteme va facilita marketingul clădirilor performante și, drept rezultat, creșterea numărului de clădiri cu consumul de energie foarte mic.
	12.2. Elaborarea Codurilor practice privind certificarea voluntară a performanței energetice a clădirilor cu sistemele "Passive House", "LEED", "BREEAM" etc.	T1/2015	T4/2015	MDRC AEE	SDNC	Pentru a implementa aceste sisteme de certificare, este necesar de elaborat o serie de coduri practice, care vor crea condițiile și mecanismele necesare pentru implementare.
	12.3. Crearea registrului electronic al certificatelor voluntare de performanță energetică a clădirilor: "Passive House", "LEED", "BREEAM" etc.	T2/2015	T3/2015	AEE MDRC	SDNC	Monitorizarea numărului de clădiri cu consumul mic de energie va facilita promovarea politicilor în domeniul eficienței energetice a clădirilor. Înregistrarea certificatelor în registru nu va fi obligatorie, însă va permite utilizarea sistemelor electronice de calcul al performanței energetice existente și acumularea informațiilor utile pentru elaborarea politicilor în domeniu.

Articolul 12: Eliberarea certificatelor de performanță energetică

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante asigură eliberarea unui certificat de performanță energetică pentru:

(a) clădirile sau unitățile de clădire care sunt construite, vândute sau închiriate unui nou locatar; și

(b) clădirile în care o suprafață utilă totală de peste 500 m² este ocupată de o autoritate publică și care este vizitată în mod frecvent de public. La 30 septembrie 2015, acest prag de 500 m² va fi redus la 250 m².

Cerința de a elibera un certificat de performanță energetică nu se aplică în cazul în care certificatul, eliberat fie în conformitate cu Directiva 2002/91/CE, fie în conformitate cu prezenta directivă, este disponibil și valabil pentru clădirea sau unitatea de clădire în cauză.

2. Părțile contractante impun ca, la construcția, vânzarea sau închirierea unei clădiri sau a unei unități de clădire, certificatul de performanță energetică sau o copie a acestuia să fie arătat potențialului nou locatar sau cumpărător și să fie înmănat acestuia.

3. În cazul în care o clădire este vândută sau închiriată înainte de a fi construită, Părțile contractante pot solicita vânzătorului să furnizeze o evaluare a viitoarelor performanțe energetice ale acesteia, prin derogare de la alineatele (1) și (2); în acest caz, certificatul de performanță energetică este eliberat cel târziu odată ce clădirea este construită.

4. Părțile contractante impun ca, atunci când:

- clădirile care dețin un certificat de performanță energetică;
- unitățile de clădire dintr-o clădire care deține un certificat de performanță energetică; și
- unitățile de clădire care dețin un certificat de performanță energetică

sunt oferite spre vânzare sau spre închiriere, indicatorul performanței energetice din certificatul de performanță energetică al clădirii sau al unității de clădire să figureze, după caz, în toate anunțurile din mijloacele de comunicare în masă comerciale.

5. Dispozițiile prezentului Articol se pun în aplicare în conformitate cu normele naționale aplicabile privind proprietatea în comun și coproprietatea.

6. Părțile contractante pot exclude categoriile de clădiri menționate la Articolul 4 alineatul (2) de la aplicarea alineatelor (1), (2), (4) și (5) din prezentul Articol.

7. Posibilele efecte ale certificatelor de performanță energetică asupra procedurilor juridice, dacă există, se stabilesc în conformitate cu normele naționale.

Notă: Cerințele referitor la eliberarea certificatului sunt reformulate în scopul asigurării că certificatele sunt eliberate la orice tranzacție cu proprietatea și potențialul cumpărător sau locatar este informat despre performanța energetică a clădirii (sau a părților acesteia) la cea mai inițială stadiu. Este introdusă cerința privind întocmirea, până la 30 septembrie 2015, a certificatelor pentru clădirile în care mai mult de 250 m² de suprafață totală utilă este ocupată de autoritățile publice.

În Articolul 28 este indicat că Părțile contractante pot amâna aplicarea Articolului 12 alineatele (1) și (2) în ceea ce privește unitățile individuale ale clădirilor care fac obiectul închirierii, până la 31 decembrie 2015. Cu toate acestea, aceste prevederi nu cauzează întocmirea unui număr mai mic de certificate, decât ar fi fost în cazul aplicării de către Părțile contractante a Directivei 2002/91/CE.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
13. Introducerea cerințelor privind întocmirea și eliberarea certificatelor de performanță energetică a clădirilor	13.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind întocmirea și eliberarea certificatelor de performanță energetică a clădirilor	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	13.2. Modificarea legislației privind tranzacțiile cu bunurile imobile și introducerea cerințelor privind efectuarea acestor tranzacții doar cu prezentarea certificatului de performanță energetică	T2/2013	T3/2013	MDRC AEE	SDNC	Suplimentar la Legea privind performanța energetică a clădirilor, este necesar de elaborat și amendamentele necesare la legislația în vigoare, inclusiv și la legislația privind tranzacțiile cu bunurile imobile, pentru introducerea cerințelor privind efectuarea acestor tranzacții doar cu prezentarea certificatului de performanță energetică.
	13.3. Inițierea certificării performanței energetice a clădirilor publice cu suprafața mai mare de 500 m ²	T4/2013	T4/2014	AEE MDRC	FEE	Legea prevede obligația certificării performanței energetice a clădirilor publice cu suprafața mai mare de 500m ² către 30 septembrie 2015. Certificarea performanței energetice a acestor clădiri publice poate fi realizată atât în cadrul unor programe naționale, cât și separat. În orice caz, certificatele sunt valabile 10 ani și furnizează informații utile pentru îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor.
14. Introducerea cerințelor privind plasarea în anunțurile din mijloacele de informare în masă despre vânzarea / închirierea clădirilor/unităților de clădiri a informațiilor privind performanța energetică a acestora	14.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind publicarea în anunțurile din mijloacele de informare în masă despre vânzarea/inchirierea clădirilor/unităților de clădiri a informațiilor privind performanța energetică a acestora	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	14.2. Elaborarea Ghidului privind publicarea în anunțurile din mijloacele de informare în masă despre vânzarea/inchirierea clădirilor/unităților de clădiri a informațiilor privind performanța energetică a acestora	T4/2013	T1/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Pentru a facilita publicarea informațiilor privind performanța energetică a clădirilor care dispun de un certificat, este necesar de elaborat un ghid, prin care se vor furniza detaliile necesare.

Articolul 13: Afișarea certificatelor de performanță energetică

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante iau măsurile necesare pentru a asigura că, în cazul în care o suprafață utilă totală de peste 500 m² dintr-o clădire pentru care a fost eliberat un certificat de performanță energetică în conformitate cu Articolul 12 alineatul (1) este ocupată de autorități publice și este vizitată frecvent de public, certificatul de performanță energetică este afișat într-un loc unde să poată fi văzut de public.

La 30 septembrie 2015, acest prag de 500 m² va fi redus la 250 m².

2. Părțile contractante solicită ca, în cazul în care o suprafață utilă totală de peste 500 m² dintr-o clădire pentru care a fost eliberat un certificat de performanță energetică în conformitate cu Articolul 12 alineatul (1) este vizitată frecvent de public, certificatul de performanță energetică să fie afișat într-un loc vizibil publicului.

3. Dispozițiile prezentului articol nu includ obligația de a expune recomandările incluse în certificatul de performanță energetică.

Notă: Este extins scopul obligației privind afișarea certificatului: dacă suprafața utilă totală a unei clădiri ocupate de autorități publice sau vizitate frecvent de public depășește 500 m² (250 m² din 2015), certificatul este afișat într-un loc unde să poată fi văzut de public. Pentru acestea din urmă, cerința este obligatorie doar dacă certificatul este deja disponibil.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
15. Introducerea cerințelor privind afișarea certificatelor de performanță energetică a clădirilor publice și a clădirilor vizitate frecvent de public	15.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind afișarea certificatelor de performanță energetică a clădirilor publice și a clădirilor vizitate frecvent de public	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	15.2. Elaborarea Ghidului privind afișarea certificatelor de performanță energetică a clădirilor publice și a clădirilor vizitate frecvent de public	T3/2013	T4/2013	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Pentru a facilita afișarea certificatelor de performanță energetică a clădirilor publice care dispun de un certificat, este necesar de elaborat un ghid, prin care se vor furniza detaliile necesare.

Capitolul IV. Inspecția sistemelor de încălzire și de climatizare

Articolul 14: Inspecția sistemelor de încălzire

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante elaborează măsurile necesare pentru stabilirea unei inspecții periodice a părților accesibile ale sistemelor utilizate pentru încălzirea clădirilor, precum generatorul de căldură, sistemul de control și pompa și/sau pompele de circulație, cu cazane cu putere nominală utilă pentru încălzirea spațiilor mai mare de 20 kW. Această inspecție include o evaluare a randamentului cazanului și a dimensionării cazanului în raport cu necesitățile de încălzire ale clădirii. Evaluarea dimensionării cazanului nu trebuie repetată atât timp cât nu se aduc modificări sistemului de încălzire sau în ceea ce privește cerințele de încălzire ale clădirii între timp.

Părțile contractante pot reduce frecvența acestor inspecții sau le pot facilita, după caz, atunci când există un sistem electronic de monitorizare și control.

2. Părțile contractante pot stabili frecvențe de inspecție diferite, în funcție de tipul și puterea nominală utilă a sistemului de încălzire, ținând seama totodată de costurile de inspecție a sistemului de încălzire și de valoarea economiilor de energie estimate care ar putea rezulta în urma inspecției.

3. Sistemele de încălzire echipate cu cazane cu o putere nominală utilă de peste 100 kW sunt inspectate cel puțin o dată la fiecare doi ani. În cazul cazanelor cu combustibil gazos, această perioadă poate fi extinsă la patru ani.

4. Ca alternativă la alineatele (1), (2) și (3), Părțile contractante pot decide să ia măsurile necesare pentru ca utilizatorii să primească consultanță cu privire la înlocuirea cazanelor, alte modificări ale sistemului de încălzire și alte soluții preconizabile pentru evaluarea randamentului cazanului și a dimensionării acestuia. Impactul global al acestei abordări este echivalent cu cel rezultat din aplicarea dispozițiilor de la alineatele (1), (2) și (3).

În cazul în care Părțile contractante aleg să aplice măsurile menționate la primul paragraf, acestea prezintă Secretariatului, până cel târziu la 30 iunie 2013, un raport asupra echivalenței dintre aceste măsuri și cele menționate la alineatele (1), (2) și (3) din prezentul Articol. Părțile contractante transmit Secretariatului rapoartele menționate la fiecare trei ani. Rapoartele pot fi incluse în Planurile naționale de acțiune pentru eficiență energetică menționate la Articolul 14 alineatul (2) din Directiva 2006/32/CE.

Notă: În Directiva revizuită acest articol a fost redenumit: Inspecția sistemelor de încălzire, și pragul privind puterea nominală utilă de 100 kW a fost eliminat. Sunt introduse clarificări privind frecvența inspecțiilor pentru a sublinia importanța proporționalității dintre costurile inspecției și valoarea economiilor de energie estimate care ar putea rezulta în urma inspecției.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
16. Introducerea inspecției periodice a sistemelor de încălzire	16.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind efectuarea inspecției periodice a sistemelor de încălzire	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	16.2. Efectuarea studiului privind piața serviciilor de instalare și mentenanță a cazanelor și sistemelor de încălzire	T1/2014	T4/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Implementarea inspecției periodice a sistemelor de încălzire necesită argumentare, care trebuie să fie bazată pe studiul pieței serviciilor de instalare și mentenanță a cazanelor și sistemelor de încălzire. Acest studiu va furniza informații necesare pentru implementarea inspecției.

16.3. Elaborarea reglementării privind inspecția periodică a sistemelor de încălzire	T2/2013	T4/2013	AEE MDRC	Sida-BERD	Proiectul reglementării privind inspecția periodică a sistemelor de încălzire a fost elaborat în cadrul proiectului internațional "Îmbunătățirea cadrului de reglementare a eficienței energetice în sectorul construcțiilor" finanțat de Sida-BERD și va fi ajustat la prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor și aprobat după aprobarea legii.
16.4. Elaborarea Codului practic privind inspecția periodică a sistemelor de încălzire	T4/2013	T2/2013	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Pentru a facilita aplicarea și respectarea reglementării privind inspecția periodică a sistemelor de încălzire, este necesar de elaborat un cod practic, care va furniza detaliile necesare.
16.5. Crearea bazei de date a cazanelor instalate în clădiri	T1/2014	T4/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Existența unei baze de date complete a cazanelor instalate în clădiri va facilita promovarea politicilor în ceea ce privește performanța energetică a sistemelor de încălzire. Această bază de date poate fi dezvoltată în cadrul studiului privind piața serviciilor de instalare și mentenanță a cazanelor și sistemelor de încălzire. Studiul în comun cu baza de date va permite efectuarea alegerii: implementarea inspecției periodice a sistemelor de încălzire, sau aplicarea altor mecanisme prevăzute de Directiva privind performanța energetică a clădirilor (campanii de informare, consultații etc.).
16.6. Crearea registrului întreprinderilor care efectuează inspecția periodică a sistemelor de încălzire	T1/2014	T2/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Este necesar de creat registrul întreprinderilor care efectuează inspecția periodică a sistemelor de încălzire, pentru a asigura gradul necesar de transparență și accesibilitate a informațiilor în acest domeniu.

Articolul 15: Inspecția sistemelor de climatizare

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante elaborează măsurile necesare pentru stabilirea unei inspecții periodice a părților accesibile ale sistemelor de climatizare cu o putere nominală utilă mai mare de 12 kW. Inspecția include o evaluare a randamentului și dimensionării sistemului de climatizare în raport cu necesitățile de răcire ale clădirii. Evaluarea dimensionării nu trebuie repetată atât timp cât nu s-au adus modificări sistemului de climatizare respectiv sau în ceea ce privește necesitățile de răcire ale clădirii între timp.

Părțile contractante pot reduce frecvența acestor inspecții sau le pot facilita, după caz, atunci când există un sistem electronic de monitorizare și control.

2. Părțile contractante pot fixa frecvențe de inspecție diferite, în funcție de tipul și puterea nominală utilă a sistemului de climatizare, ținând seama totodată de costurile de inspecție a sistemului de climatizare și de valoarea economiilor de energie estimate care ar putea rezulta în urma inspecției.

3. Pentru stabilirea măsurilor menționate la alineatele (1) și (2) din prezentul Articol, Părțile contractante se asigură, în măsura în care acest lucru este fezabil din punct de vedere economic și tehnic, că se efectuează inspecții în conformitate cu inspecțiile pentru sistemele de încălzire și alte sisteme tehnice menționate la Articolul 14 din prezenta directivă și cu inspecțiile efectuate în cazul scurgerilor menționate în Regulamentul (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 mai 2006 privind anumite gaze fluorurate cu efect de seră.

4. Ca alternativă la opțiunea descrisă la alineatele (1), (2) și (3), Părțile contractante pot opta să ia măsuri pentru a se asigura că utilizatorii primesc consultanță cu privire la înlocuirea sistemelor de climatizare sau la alte modificări ale sistemului de climatizare, care pot include inspecții pentru evaluarea eficienței și a dimensiunii corespunzătoare a acestuia. Impactul global al acestei abordări este echivalent cu cel rezultat din aplicarea dispozițiilor de la alineatele (1), (2) și (3).

În cazul în care Părțile contractante aplică măsurile menționate la primul paragraf, acestea prezintă Secretariatului, până cel târziu la 30 iunie 2013, un raport asupra echivalenței acestor măsuri cu cele menționate la alineatele (1), (2) și (3) din prezentul Articol. Părțile contractante transmit Secretariatului rapoartele menționate o dată la trei ani. Rapoartele pot fi incluse în Planurile de acțiune pentru eficiență energetică menționate la Articolul 14 alineatul (2) din Directiva 2006/32/CE.

Notă: Directiva revizuită introduce modificările similare celor din Articolul 14 în ceea ce privește clarificarea periodicității inspecțiilor.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
17. Introducerea inspecției periodice a sistemelor de climatizare	17.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind efectuarea inspecției periodice a sistemelor de climatizare	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	17.2. Efectuarea studiului privind piața serviciilor de instalare și mentenanță a sistemelor de climatizare	T1/2014	T4/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Implementarea inspecției periodice a sistemelor de climatizare necesită argumentare, care trebuie să fie bazată pe studiul pieței serviciilor de instalare și mentenanță a sistemelor de climatizare. Acest studiu va furniza informații necesare pentru implementarea inspecției.
	17.3. Elaborarea reglementării privind inspecția periodică a sistemelor de climatizare	T2/2013	T3/2013	MDRC AEE	Sida-BERD	Proiectul reglementării privind inspecția periodică a sistemelor de climatizare a fost elaborat în cadrul proiectului internațional "Îmbunătățirea cadrului de

						reglementare a eficienței energetice în sectorul construcțiilor" finanțat de Sida-BERD și va fi ajustat la prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor și aprobat după aprobarea legii.
	17.4. Elaborarea Codului practic privind inspecția periodică a sistemelor de climatizare	T2/2013	T4/2013	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Pentru a facilita aplicarea și respectarea reglementării privind inspecția periodică a sistemelor de climatizare, este necesar de elaborat un cod practic, care va furniza detaliile necesare.
	17.5. Crearea bazei de date a sistemelor de climatizare instalate în clădiri	T3/2013	T2/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Existența unei baze de date complete a sistemelor de climatizare instalate în clădiri va facilita promovarea politicilor în ceea ce privește performanța energetică a sistemelor de climatizare. Această bază de date poate fi dezvoltată în cadrul studiului privind piața serviciilor de instalare și mentenanță a sistemelor de climatizare. Studiul în comun cu baza de date va permite efectuarea alegerii: implementarea inspecției periodice a sistemelor de climatizare, sau aplicarea altor mecanisme prevăzute de Directiva privind performanța energetică a clădirilor (campanii de informare, consultații etc.).
	17.6. Crearea registrului întreprinderilor care efectuează inspecția periodică a sistemelor de climatizare	T4/2013	T1/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	În cazul în care se va alege opțiunea "inspecția periodică a sistemelor de climatizare", conform punctului precedent, va fi necesară crearea registrului întreprinderilor care efectuează inspecția periodică a sistemelor de climatizare, pentru a asigura gradul necesar de transparentă și accesibilitate a informațiilor în acest domeniu.

Articolul 16: Rapoarte de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare

Acțiuni necesare:

1. După fiecare inspecție a unui sistem de încălzire sau de climatizare se elaborează un raport de inspecție. Fiecare raport de inspecție cuprinde rezultatul inspecției desfășurate în conformitate cu Articolul 14 sau 15 și include recomandări pentru îmbunătățirea eficienței, din punctul de vedere al costurilor, a performanței energetice a sistemului inspectat.

Recomandările pot avea la bază o comparație între performanța energetică a sistemului inspectat și cea a celui mai bun sistem disponibil care este fezabil și a unui sistem similar ca tip, în cazul căruia toate componentele relevante ating nivelul de performanță energetică impus de legislația aplicabilă.

2. Raportul de inspecție este înmănat proprietarului sau locatarului clădirii.

Notă: Acesta este un articol nou introdus în Directiva revizuită. Este introdusă cerința privind înmânarea raportului de inspecție proprietarului sau locatarului clădirii, în scopul informării lui adecvate privind rezultatele inspecției și recomandările de îmbunătățire eficiente, din punctul de vedere al costurilor.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
18. Introducerea cerințelor privind întocmirea rapoartelor de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare	18.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind întocmirea și înmânarea rapoartelor de inspecție periodică a sistemelor de încălzire și de climatizare	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	18.2. Elaborarea sistemului electronic pentru întocmirea rapoartelor de inspecție periodică a sistemelor de încălzire și de climatizare	T4/2013	T2/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	În scopul simplificării procesului, asigurării uniformității în aplicarea actelor legislative și normative, precum și pentru a asigura calitatea și autenticitatea rapoartelor de inspecție, este necesar de elaborat un sistem electronic pentru întocmirea rapoartelor de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare.
	18.3. Crearea registrelor rapoartelor de inspecție periodică a sistemelor de încălzire și de climatizare	T4/2013	T1/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Evidența strictă a rapoartelor de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare, care va permite monitorizarea situației în domeniu, constituie fundamentul politicii de eficiență energetică a clădirilor. Pe baza datelor din rapoartele de inspecție vor fi elaborate și fundamentate politicile în domeniu. Înregistrarea rapoartelor de inspecție constituie, de asemenea, un mecanism eficient de asigurare a calității și autenticității acestora.

Articolul 17: Experți independenți

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante se asigură că certificarea performanței energetice a clădirilor și inspectarea sistemelor de încălzire și a sistemelor de climatizare sunt realizate în mod independent de către experți calificați și/sau autorizați, care lucrează fie ca independenți, fie ca angajați ai unor organisme publice sau întreprinderi private.

Experții sunt autorizați ținându-se seama de competența acestora.

2. Părțile contractante pun la dispoziția publicului informații cu privire la formare și la autorizare. Părțile contractante garantează punerea la dispoziția publicului fie a unor liste actualizate periodic cu experții calificați și/sau autorizați, fie a unor liste actualizate periodic ale societăților acreditate care oferă serviciile unor astfel de experți.

Notă: Prin acest articol din Directiva revizuită este introdusă cerința ca în procesul acreditării să fie luate în considerație competențele (operative și tehnice) experților care realizează certificările și inspecțiile și abilitățile lor de prestare a servicii în mod independent, precum și ca informațiile relevante trebuie să fie accesibile publicului.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
19. Crearea institutului de experți independenți în domeniul eficienței energetice a clădirilor	19.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a cerințelor privind autorizarea evaluatorilor energetici, inspectorilor sistemelor de încălzire și de climatizare	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	19.2. Elaborarea standardelor ocupaționale pentru evaluatori energetici, inspectori ai sistemelor de încălzire și de climatizare	T4/2013	T2/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Elaborarea standardelor ocupaționale pentru experți în domeniul eficienței energetice a clădirilor este necesară pentru a reglementa cerințele față de acești experți: studiile, competențele, responsabilitățile și obligațiile, etc. în baza acestor standarde se va efectua autorizarea experților.
	19.3. Completarea Clasificatorului ocupațional cu profesii noi: evaluator energetic, inspector al sistemelor de încălzire și inspector al sistemelor de climatizare	T4/2013	T1/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Completarea Clasificatorului ocupațional cu profesii noi (evaluator energetic, inspector al sistemelor de încălzire și inspector al sistemelor de climatizare) este necesară pentru crearea bazei legale pentru activitatea acestor experți.
	19.4. Elaborarea procedurilor de autorizare a evaluatorilor energetici, inspectorilor sistemelor de încălzire și de climatizare	T2/2013	T1/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Procedurile de autorizare a evaluatorilor energetici, inspectorilor sistemelor de încălzire și de climatizare se vor stabili în conformitate cu prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor și vor fi aprobate de Guvern.
	19.5. Elaborarea programelor de studii pentru evaluatorii energetici, inspectorii sistemelor de încălzire și de climatizare	T2/2013	T4/2013	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	După aprobarea Legii privind performanța energetică și a reglementărilor elaborate pentru aplicarea acesteia, este necesar de elaborat programe de studii pentru evaluatorii energetici, inspectorii

							sistemelor de încălzire și de climatizare. Aceste programe de studii urmează a fi coordonate cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și aprobate de Agenția pentru Eficiență Energetică. La elaborarea programelor trebuie să fie luată în considerare experiența țărilor europene în materia certificării experților.
	19.6. Crearea comisiilor de examinare și autorizare a evaluatorilor energetici, inspectorilor sistemelor de încălzire și de climatizare	T3/2013	T4/2013	AEE MDRC	—		Conform proiectului Legii privind performanța energetică a clădirilor, autorizarea specialiștilor se efectuează de către comisii special constituite. Din componența acestor comisii vor face parte reprezentanții Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agenției pentru Eficiență Energetică, instituțiilor de învățământ, etc.
	19.7. Autorizarea evaluatorilor energetici, inspectorilor sistemelor de încălzire și de climatizare	T4/2013	T1/2014	AEE MDRC	—		În scopul creării institutului eficient de evaluatori energetici, inspectorii ai sistemelor de încălzire și de climatizare, este necesar de efectuat autorizarea competențelor profesionale ale acestora și eliberarea actului permisiv pentru desfășurarea activității corespunzătoare.
	19.8. Crearea registrelor evaluatorilor energetici, inspectorilor sistemelor de încălzire și de climatizare	T1/2014	T2/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare		Este necesară crearea registrelor evaluatorilor energetici, inspectorilor sistemelor de încălzire și de climatizare pentru a asigura gradul necesar de transparență și accesibilitate la informațiile din acest domeniu.

Articolul 18: Sistem de control independent

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante asigură instituirea, în conformitate cu Anexa II, a sistemelor de control independent pentru certificatele de performanță energetică și pentru rapoartele de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare. Părțile contractante pot institui sisteme separate pentru controlul certificatelor de performanță energetică și pentru controlul rapoartelor privind inspecția sistemelor de încălzire și de climatizare.

2. Părțile contractante pot delega responsabilitatea de implementare a sistemelor de control independent.

În cazul în care decid să recurgă la această posibilitate, Părțile contractante se asigură că sistemele de control independent sunt implementate în conformitate cu Anexa II.

3. Părțile contractante impun ca certificatele de performanță energetică și rapoartele de inspecție prevăzute la alineatul (1) să fie puse la dispoziția autorităților sau organismelor competente, la cerere.

ANEXA II. Sisteme de control independent al certificatelor de performanță energetică și al rapoartelor de inspecție

1. Autoritățile competente sau organismele cărora autoritățile competente le-au delegat responsabilitatea de a implementa sistemul de control independent selecționează aleatoriu cel puțin un procent semnificativ din punct de vedere statistic din totalul certificatelor de performanță energetică emise anual și le supun unei verificări.

Verificarea se bazează pe opțiunile indicate mai jos sau pe măsuri echivalente:

(a) verificarea validității datelor de intrare ale clădirii pe baza cărora s-a emis certificatul de performanță energetică și a rezultatelor indicate în certificat;

(b) verificarea datelor de intrare și a rezultatelor din certificatul de performanță energetică, inclusiv a recomandărilor formulate;

(c) verificarea completă a datelor de intrare ale clădirii pe baza cărora s-a emis certificatul de performanță energetică, verificarea completă a rezultatelor indicate în certificat, inclusiv a recomandărilor formulate, și inspecția la fața locului a clădirii, dacă este posibil, pentru a se verifica concordanța între informațiile furnizate în certificatul de performanță energetică și clădirea certificată.

2. Autoritățile competente sau organismele cărora autoritățile competente le-au delegat responsabilitatea de a implementa sistemul de control independent selecționează aleatoriu cel puțin un procent semnificativ din punct de vedere statistic din totalul rapoartelor de inspecție emise anual și le supun unei verificări.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
20. Implementarea sistemelor de control independent pentru certificatele de performanță energetică și pentru rapoartele de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare	20.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a prevederilor privind sistemele de control independent pentru certificatele de performanță energetică și pentru rapoartele de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	20.2. Elaborarea reglementărilor privind controlul independent a certificatelor de performanță energetică și a rapoartelor de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare	T2/2014	T2/2015	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Conform Legii privind performanța energetică a clădirilor este necesar de instituit sisteme de control independent al certificatelor de performanță energetică a clădirilor, a rapoartelor de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare. Cerințe generale pentru sistemele de control independent sunt stabilite în Directiva privind performanța energetică a clădirilor. Funcționarea sistemelor de control independent necesită elaborarea reglementărilor, care vor stabili procedurile, responsabilitățile și drepturile părților antrenate în acest proces.
	20.3. Stabilirea organizațiilor responsabile de efectuarea controlului independent pentru certificatele de performanță energetică și pentru rapoartele de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare	T4/2014	T3/2015	AEE MDRC	—	Dezvoltarea cadrului instituțional în domeniul eficienței energetice a clădirilor constituie o condiție importantă pentru asigurarea eficienței politicii în acest domeniu. Controlul independent al certificatelor de performanță energetică și al rapoartelor de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare poate fi externalizat (transmis unor instituții/organizații terțe). Aceste instituții trebuie să aibă drepturile necesare pentru efectuarea controlului (de exemplu să solicite documentele primare, în baza cărora s-au întocmit documentele verificate). În același timp, este necesar de minimizat cheltuielile administrative pentru dezvoltarea cadrului instituțional. Probabil, va fi rațional de împuternicit instituțiile/organizațiile existente să efectueze controalele respective și de instruit personalul acestor organizații.
	20.4. Instruirea persoanelor responsabile de controlul independent a certificatelor de performanță energetică și a rapoartelor de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare	T3/2014	T4/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Va fi necesară instruirea persoanelor antrenate în controlul calității certificatelor de performanță energetică, a rapoartelor de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare.
	20.5. Integrarea sistemelor de control independent pentru certificatele de performanță energetică și pentru	T4/2014	T2/2015	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare	Pentru a facilita și eficientiza sistemele de control, acestea trebuie să fie integrate în sistemul național integrat de administrare în domeniul eficienței

	<p>rapoartele de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare în sistemul informațional național în domeniul eficienței energetice a clădirilor</p>	<p>energetice a clădirilor. Acest lucru va permite minimizarea cheltuielilor pentru efectuarea controlului. Integrarea presupune acordarea persoanelor responsabile de control a accesului la unele componente ale sistemului (de exemplu la versiunile electronice ale certificatelor de performanță energetică).</p>
--	--	--

Capitolul V. Informare și sancțiuni

Articolul 20: Informare

Acțiuni necesare:

1. Părțile contractante iau măsurile necesare pentru a informa proprietarii sau locatarii clădirilor sau ai unităților clădirilor în privința metodelor și practicilor care servesc la creșterea performanței energetice.

2. În mod special, Părțile contractante le furnizează proprietarilor sau locatarilor clădirilor informații despre certificatele de performanță energetică și rapoartele de inspecție, inclusiv scopul și obiectivele acestora, despre modalitățile rentabile de îmbunătățire a performanței energetice a clădirilor și, după caz, despre instrumentele financiare disponibile pentru îmbunătățire a performanței energetice a clădirii.

La solicitarea Părților contractante, Secretariatul asistă Părțile contractante la organizarea unor campanii de informare în sensul alineatului (1) și al primului paragraf al prezentului alineat.

3. Părțile contractante garantează că autoritățile responsabile de punerea în aplicare a prezentei directive beneficiază de orientare și formare. O astfel de orientare și formare răspunde în special importanței îmbunătățirii performanței energetice și permite luarea în considerare a combinației optime dintre îmbunătățirile în domeniul eficienței energetice, utilizarea energiei din surse regenerabile și a încălzirii și răcirii urbane în planificarea, proiectarea, construirea și renovarea zonelor industriale sau rezidențiale.

Notă: Conform Directivei revizuite, Părțile contractante trebuie să furnizeze proprietarilor de clădiri sau locatarilor informațiile privind implementarea DPEC, în special privind certificatele de performanță energetică și inspecția sistemelor de încălzire și climatizare. Așadar, campanii de informare trebuie să fie inițiate de Părțile contractante.

Informații privind monitorizarea implementării:

Ațiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
21. Implementarea campaniilor de informare în domeniul eficienței energetice a clădirilor	21.1. Introducerea în Legea privind performanța energetică a clădirilor a prevederilor privind informarea în domeniul eficienței energetice a clădirilor	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	21.2. Elaborarea Ghidului privind comunicarea și vizibilitatea în domeniul eficienței energetice a clădirilor	T3/2013	T4/2013	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare SDNC	Este necesar de elaborat un Ghid care va stabili formele și mecanismele de comunicare și vizibilitate în domeniul eficienței energetice a clădirilor. Ghidul va stabili principii generale și design-nul campaniilor de comunicare, în scopul asigurării durabilității, coerenței și eficienței acestor campanii. Ghidul, de asemenea, va crea pentru politica în domeniul eficienței energetice un "brand", un "stil" care va fi recunoscut de public.
	21.3. Elaborarea Strategiei de comunicare și vizibilitate în domeniul eficienței energetice a clădirilor	T4/2013	T2/2014	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare SDNC	Strategia de comunicare este un instrument prin care se preconizează stabilirea periodicității campaniilor de informare, publicul vizat, instrumentele aplicabile (radio, broșuri, banere, etc.). Strategia trebuie să răspundă la întrebările: "ce?", "cînd?", "pentru cine?" și "cum?".
	21.4. Elaborarea și distribuirea Buletinelor informaționale în domeniul eficienței energetice a clădirilor, grupate pe direcții ale politicii (de ex.: cerințe minime de performanță energetică, instrumente financiare, tehnologii, etc.) și grupuri-țintă (factori de decizie, cetățeni, ingineri, elevi și studenți, etc.)	LUNAR	LUNAR	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare SDNC	Va fi necesară elaborarea buletinelor informaționale (sau a publicațiilor similare), destinate diferitor categorii de utilizatori: evaluatori energetici, proiectanți, cetățeni etc. Publicarea Buletinelor informaționale va avea drept scop furnizarea informațiilor competente și veridice în domeniul eficienței energetice a clădirilor. În buletine vor fi tratate probleme de diferit gen: tehnologii moderne eficiente din punct de vedere energetic, cadrul normativ în domeniu, fezabilitatea economică și tehnică a măsurilor de îmbunătățire a performanței energetice a clădirilor, etc.
	21.5. Elaborarea și distribuirea/publicarea materialelor informaționale (de tipar, audio, video, panouri publicitare) în domeniul eficienței energetice a clădirilor	PERIODIC	PERIODIC	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare SDNC	Sensibilizarea opiniei publice privind importanța promovării eficienței energetice a clădirilor constituie forța motrice a politicilor în acest domeniu. Reieșind din această, este necesar de realizat periodic campanii de promovare a eficienței energetice a clădirilor, în conformitate cu Strategia de comunicare și vizibilitate în domeniul eficienței energetice a clădirilor.
	21.6. Crearea portalului-web național		T3/2013	T2/2014	AEE	Parteneri de

	privind eficiența energetică a clădirilor			MDRC	dezvoltare SDNC	eficiența energetică a clădirilor, care va deveni drept platformă națională pentru informațiile, politicile, programele și alte activități în domeniul eficienței energetice a clădirilor realizate la nivel național. Prin intermediul portalului-web se preconizează de instituit un mecanism eficient și modern de comunicare dintre stat și societate. Se preconizează că pe acest portal-web național se vor publica cele mai utile, valoroase și importante rapoarte, studii analitice, prezentări etc., realizate în cadrul multiplelor proiecte europene și internaționale. Drept exemplu de un asemenea portal-web poate servi portalul european "www.buildup.eu". De pe acest portal și multe altele pot fi preluate informații și plasate pe portalul-web național (cu sau fără traducerea acestora în limba de stat).
	21.7. Elaborarea Comentariului la Legea privind performanța energetică a clădirilor	T1/2015	T4/2015	MDRC	SDNC	Pentru a facilita aplicarea și respectarea Legii privind performanța energetică a clădirilor, este necesar de elaborat un comentariu la această lege, prin care se vor explica detaliat prevederile acesteia și se va crea o legătură dintre Legea și documentele normative (coduri practice, ghiduri etc.) elaborate pentru aplicarea acesteia.
	21.8. Consolidarea capacităților instituționale în domeniul eficienței energetice a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agenției pentru Eficiență Energetică, Inspecției de Stat în Construcții și Serviciului de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor	T2/2013	T4/2013	MDRC AEE	Parteneri de dezvoltare	Consolidarea capacităților instituțiilor responsabile pentru instituțiile menționate este imperativ necesară, deoarece doar în acest mod se poate asigura eficiența și durabilitatea politicilor promovate. Consolidarea capacităților constă din două componente: asigurarea numărului necesar de personal din aceste instituții, responsabil de elaborarea și promovarea politicilor; consolidarea cunoștințelor acestui personal, prin instruire primare și periodică.

Articolul 21: Consultare

Acțiuni necesare:

Pentru a facilita punerea în aplicare efectivă a directivei, Părțile contractante consultă părțile interesate implicate, inclusiv autoritățile locale și regionale, în conformitate cu legislația națională aplicabilă, după caz. Această consultare este deosebit de importantă pentru aplicarea articolelor 9 și 20.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
22. Crearea mecanismelor eficiente și durabile de consultare a autorităților publice, societății civile și business-ului în promovarea eficienței energetice a clădirilor	22.1. Instituirea unui Grup de lucru interinstituțional în domeniul eficienței energetice a clădirilor din reprezentanții autorităților publice cu care se vor consulta toate activitățile în domeniul eficienței energetice a clădirilor	T1/2013	T2/2013	AEE MDRC	—	Grupul de lucru este necesar de instituit în scopul antrenării autorităților publice interesate și societății profesionale în procesul de elaborare și promovare a politicilor de eficiență energetică a clădirilor. În acest sens va fi asigurată calitatea înaltă a politicilor.
	22.2. Crearea unei baze electronice a datelor de contact a părților interesate în domeniul eficienței energetice a clădirilor (autorități publice centrale și locale, organizații, instituții, întreprinderi și cetățeni) pentru comunicare și consultare directă	T2/2013	T4/2013	AEE MDRC	—	În scopul facilitării comunicării dintre Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor cu societatea profesională, se recomandă crearea unei baze de date a persoanelor (inginerilor, arhitecților, etc.) interesate cu care se va realiza comunicarea directă: transmiterea invitațiilor la diferite evenimente, transmiterea informațiilor prin e-mail, etc. Acest mecanism de comunicare va asigura antrenarea în procesul comunicării a unui număr suficient de mare de persoane, ceea va contribui la sporirea calității deciziilor adoptate și a gradului de transparență în formularea și promovarea politicilor.
	22.3. Elaborarea Ghidului privind principiile și standardele minime de consultare a părților interesate în domeniul eficienței energetice a clădirilor	T3/2013	T4/2013	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare SDNC	Acest Ghid este necesar pentru a stabili clar regulile, procedurile și mecanismele de consultare a părților interesate în domeniul eficienței energetice a clădirilor. Practica demonstrează că societatea profesională nu participă activ în procesul de formulare și promovare a politicilor și pentru a schimba situația este necesară identificarea unor noi forme și metode de consultare. Ghidul trebuie să furnizeze soluții eficiente și simple privind consultarea părților interesate.
	22.4. Integrarea în portalul-web național privind eficiența energetică a clădirilor a mecanismului de consultare a părților interesate	T1/2014	T2/2014	MDRC	SDNC	În cadrul portalului-web național ar fi rațional de creat un mecanism interactiv de consultare a părților interesate: un forum, sau un mecanism de publicare a comentariilor la propunerile de politici publice, etc. Această va permite antrenarea unui număr mai mare de persoane interesate în procesul de formulare și promovare a politicilor, precum și va asigura gradul înalt de transparență a acestui proces. Mecanismul dat poate fi integrat în portalul existent "particip.gov.md".

Articolul 27: Sancțiuni

Acțiuni necesare:

Părțile contractante stabilesc normele privind sancțiunile aplicabile în cazul încălcării dispozițiilor naționale adoptate în temeiul prezentei directive și iau toate măsurile necesare pentru a garanta faptul că acestea sunt puse în aplicare. Sancțiunile prevăzute trebuie să fie eficiente, proporționale și cu efect de descurajare. Părțile contractante transmit aceste dispoziții Secretariatului până cel târziu la 31 martie 2013 și îi notifică fără întârziere orice modificare ulterioară care aduce atingere acestora.

Notă: Acesta este un articol noi introdus în Directiva revizuită. Părțile contractante trebuie să stabilească penalități pentru nerespectarea prevederilor reglementărilor și să comunice aceste prevederi Secretariatului.

Informații privind monitorizarea implementării:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de început	Termen de sârșit	Instituție responsabilă	Sursa de finanțare	Comentarii / Progresul realizării
23. Stabilirea penalităților pentru nerespectarea prevederilor reglementărilor în domeniul eficienței energetice a clădirilor	23.1. Introducerea în proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor a obligațiilor și responsabilităților în domeniul eficienței energetice	T1/2013	T1/2013	MDRC	Sida-BERD	La momentul actual, proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor este elaborat cu suportul proiectului internațional "Acordarea asistenței Republicii Moldova pentru elaborarea Legii privind performanța energetică a clădirilor" finanțat de Sida-BERD și se află la ultima etapă de avizare și consultare (a se vedea Comentarii la pct. 1.1. din prezenta Foaie de parcurs).
	23.2. Introducerea în Codul Contravențional a sancțiunilor pentru nerespectarea Legii privind performanța energetică a clădirilor	T3/2014	T4/2014	MDRC AEE	SDNC	Suplimentar la proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor vor fi elaborate propuneri privind modificarea și completarea Codului Contravențional. Legea privind performanța energetică a clădirilor va stabili care încălcări constituie contravenții, iar Codul Contravențional va stabili răspunderea pentru săvârșirea acestor contravenții.
	23.3. Întocmirea listei sancțiunilor introduse în legislația și transmiterea acesteia Secretariatului Comunității Energetice	T2/2015	T4/2015	AEE MDRC	—	Din prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor și Codului Contravențional va fi necesar de întocmit o listă cu contravenții și sancțiuni prevăzute pentru acestea, în scopul comunicării acestei liste Secretariatului Comunității Energetice.
	23.4. Elaborarea Ghidului privind responsabilitățile, sancțiunile pentru nerespectarea Legii privind performanța energetică a clădirilor	T4/2014	T1/2015	AEE MDRC	Parteneri de dezvoltare SDNC	Elaborarea unui ghid privind responsabilitățile și sancțiunile pentru nerespectarea Legii privind performanța energetică a clădirilor și Codului Contravențional constituie o modalitate utilă de responsabilizare a experților care participă în acest proces (evaluatori energetici, inspectori ai sistemelor de încălzire și de climatizare, verificatori de proiecte, arhitecți, ingineri, etc.), prin informarea acestora despre sancțiunile existente pentru contravențiile în domeniul eficienței energetice a clădirilor.

LEGENDA

AEE	Agenția pentru Eficiență Energetică	SDNC	mijloacele pentru Sistemul de documente normative în construcții
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică	Sida-BERD	Fondul Sida-BERD de Cooperare Tehnică pentru Eficiența Energetică în Moldova
INSM	Institutul Național de Standardizare și Metrologie		
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	SHS	Serviciul Hidrometeorologic de Stat

**PLAN CALENDARISTIC
privind implementarea Foii de parcurs**

Acțiuni	Sub-acțiuni	2013				2014				2015			
		3	6	9	12	3	6	9	12	3	6	9	12
1.	1.1.												
	1.2.												
2.	2.1.												
	2.2.												
	2.3.												
	2.4.												
	2.5.												
3.	3.1.												
	3.2.												
	3.3.												
	3.4.												
4.	4.1.												
	4.2.												
	4.3.												
	4.4.												
	4.5.												
	4.6.												
5.	5.1.												
	5.2.												
	5.3.												
	5.4.												
6.	6.1.												
	6.2.												
	6.3.												
	6.4.												
	6.5.												
	6.6.												
	6.7.												
	6.8.												
7.	7.1.												
	7.2.												
	7.3.												
8.	8.1.												
	8.2.												
	8.3.												

	8.4.												
	8.5.												
	8.6.												
9.	9.1.												
	9.2.												
	9.3.												
	9.4.												
	9.5.												
	9.6.												
10.	10.1.												
	10.2.												
	10.3.												
	10.4.												
	10.5.												
	10.6.												
11.	11.1.												
	11.2.												
	11.3.												
	11.4.												
	11.5.												
	11.6.												
	11.7.												
	11.8.												
	11.9.												
12.	12.1.												
	12.2.												
	12.3.												
13.	13.1.												
	13.2.												
	13.3.												
14.	14.1.												
	14.2.												
15.	15.1.												
	15.2.												
16.	16.1.												
	16.2.												
	16.3.												
	16.4.												
	16.5.												
	16.6.												
17.	17.1.												
	17.2.												

	17.3.												
	17.4.												
	17.5.												
	17.6.												
18.	18.1.												
	18.2.												
	18.3.												
19.	19.1.												
	19.2.												
	19.3.												
	19.4.												
	19.5.												
	19.6.												
	19.7.												
20.	20.1.												
	20.2.												
	20.3.												
	20.4.												
	20.5.												
	20.6.												
	20.7.												
	20.8.												
21.	21.1.												
	21.2.												
	21.3.												
	21.4.												
	21.5.												
	21.6.												
	21.7.												
	21.8.												
	21.9.												
22.	22.1.												
	22.2.												
	22.3.												
	22.4.												

MDRC

MDRC – lider, AEE - partener

AEE – lider, MDRC - partener

MDRC – lider, altă instituție – partener